

ƆWE unó Ɔsɔs aléré Ɔn né amɛ geɟya

Ɔn agaré unó bi úlú né ηwe yina

¹ Né mmu ηwe yina ne ásamé unó bi Ɔsɔs Kras aléré. Ɔsɔwɔ apye Ɔsɔs akaá unó bina nnó aléré baá défwɛ bií unó bi uchwɔ pye nana. Ɔsɔs Kras ató ekiénné wuú nnó ejye epye maá utó wuú Ɔn akaá unó bina. ² Ne Ɔn agaré unó bina uko wye ndere ji agené. Genó eyigé ji asamé élé meko mejó ayi Ɔsɔwɔ ajó ne wáwálé ayi Ɔsɔs Kras aléré né genó eyi ji agare. ³ Ɔsɔwɔ ájé muú ayi akuú ηwe yina ayi agaregɛ unó bi upyéé mbɔ nana ne ebi upye nye meso gébé, ne ájé ntó yéndémuú ayi awúu unó bi ásamé wye ne apyéé ubi. Néndé gébé eyigé unó bi upyéé nye géla kwókwólé.

Ɔn alɔ matame mbaá machomele bóó Ɔsɔwɔ ákénéama

⁴ Me Ɔn ne nsamé ηwe ayina ntɔme eta nyú machomele bóó Ɔsɔwɔ akénéama ayi álú né gebagé mewaá Ɔsya.

Nnɛnɛmmɛ nnó Ɔsɔwɔ áléregé enyú galógáló, ápye enyú débé né nesɔ. Ɔsɔwɔ muú alu nana, muú abɔ alu mɛ, ne muú achwɔó nye ne mandoó ake-neama ayi álú né mbɛ geluɔge gefwage jí chóncho ne * ⁵ Ɔsɔs Kras, muú álú tɔjese ntésé ne maá mbɛ ayi akwilé né negbo, ne muú alú nana, mfwa kpaá mbaá afwa mme, áléregé enyú galógáló, apye enyú

---

* **1:4** Elú wáwálé nnó: Ɔsya ayi ajógé mbɔ élé ayi tɛ nya. Fina ákuú nnó Turkey.

débe né nesɔ. Matame mabe ne ji muú abɔ́ wye gejeé ne esé ne aferé esé né gabo gétúgɛ manoo míí ami machyɛ́ mme. ⁶ Ne apye esé déla bɔ́ abi ágbárege gefwa ne ji ne apye ntó ese déla ampyé́e ure abi ápyé́e utɔ́ Nte wuú Esɔwɔ. Ngó ne utó úbé ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen

⁷ Gége, ji achwɔ́ nye né mmu gekógɛ mfaánebuú ne yéndémuú agene nye ji. Yé ébélé bɔ́ abi ájomé ji áwané. Ne bɔ́ mme meko álili nye gétúgɛ efwyale ewé ji achyegɛ nye ebwɔ́ ébé mbɔ. Amen.

⁸ Ata Esɔwɔ aké, “Me ne nlú muú mbe ne ayi kwyákwyá.” Me ne alú, “Muú ayi alú nana, ne ayi abó alú ne ayi achwɔ́ nye. Esɔwɔ ayi Apwɔ́ amu.”

Jɔn agé Mad Nte Mekwad né amɛ géjyá

⁹ Me Jɔn, menmɛ nyú né echomelé bɔ́ Jisɔs, gétúgɛ me ntó nchome mmye ne Jisɔs, ne ngene ntó efwyale wye ndere enyú. Me nlú ntó muú ama wye ndere enyú né gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege ne nkógɛ metɔ́ wye ndere enyú mpwa fɔ́. Abó abú me mfé né melo metɔ́ nnyi ewé ákuú nnó Patmɔs gétúgɛ ngárege mekomejɔ́ Esɔwɔ ne wáwálé ayi Jisɔs aleré né genó eyi ji agaré. ¹⁰ Né bií uwyaá ebi ulú bií Ata, Mendoó Ukpea echwɔ́ me mmye ne nwú gekpékpégɛ meko fɔ́ ndere atané me né meso eké meko mbá. ¹¹ Aké, “Sá unó uko ebi ɔ́gené nye né mmu nwe, ɔ́tɔ́ mbaá machomele bɔ́ Esɔwɔ akénéama ayi álú né umé malɔ́ yina: Efesɔs, Smyrna, Pɛgamɔn, Tayatira, Sadis, Filadelfya ne Laodisha.”

¹² Ne mbwólégɛ mmye mangé muú ayi ajóge me mejɔ́ né meso, ngé ulú mátúlékáj ukénéama ebi akwye ne gul. ¹³ Né metɔ́ metɔ́ ulú ebimbɔ, ngé

muú fə ndere atené eké maá nte mekwaá. Afyé nku metyémetyé ayi akwóné ji uka. Ne ani gebagé ndeé eyi gégénege eké gul, génə ji né gebómé.

¹⁴ Mejwye wuú elú pópó eké néwúné ugoó, yé eké makaḅkoma ne ame jií agénege eké nénómé mewε. ¹⁵ Uka bií ushwánege eké afyaáko ayi ásoó né mewε, atilé ashwánege manémané. Meko wuú awyale eké nekóné nnyi nekwene mbə, chuchu. ¹⁶ Agbaré ambe akénéama né εgbε εbwənyε wuú ne aparanja ayi achyaá magbε apea atané ji né meno. Ushu bií ugenege eké ημεέ metó ηwəmesé.

¹⁷ Ngege ji, nkwe ji né uka eké muú ayi agboó. Anyaá εbwənyε wuú anere me mmyε aké, “Ōfoge, me ne nlú muú mbε ne ayi kwyakwya. ¹⁸ Me nlú mebe, me mbə ngbo, ne γε menlú mebe te kwyakwya ne kwyakwya. Me nwyaá uto mampye bəó abi ágboó ákeré né geḅwá wyε ndere muú ágbaraḅge bə agbógló manené melə áwuú bəó.

¹⁹ “Sá yé unó bi wə əgené; εbi upye mbə nana choncho ne εbi upyé nyε meso gebé. ²⁰ Ge genó eyi gebə gelu bibíí, eyi getome ne ambe akénéama ayi əgene me ngbare né εbwənyε wa ne uluə matúlékáḅ ukénéama εbi akwyéé ne gul. Ambe yimbə akénéama atene mbaá makiénné εsəwə akénéama ayi alú né machomele bəó εsəwə akénéama. Ne uluə matúlékáḅ εbimbə ukénéama utene mbaá machomele bəó εsəwə akénéama.”

2

Nwe yi átəme mbaá εchomele bəó εsəwə né melə EfεsəS

¹ Muú ayi me ngene né ama gejya aké, “Sá ηwe yina otó mbaá ekiénné Esowó ewé echomele bós Esowó né meló Efesós.

“Garé ebwó oké, gegé mekomejós eyi etane mbaá muú ayi agbaré ambe akénéama né ebwonye wuú ne akene né metós metós ulús mátulékán ukenéama ebi akwyé ne gul. * ² Me nkaá unó uko ebi enyú dépyéé, mengé utós bi enyú depye ne eshye ne metós ewé dékogé délá dépwaá, nkaá nnó enyú dékií fós abo, ne enyú démua bós abi áké álú ángbá Jisós, dégé nnó áπό, álú bós gebyó. ³ Enyú dekége mataós, ne dégéne efwyale né gétú ya, dépwaá fós. ⁴ Yémbó gége genó eyigé nshulege enyú ndo wye na. Enyú débós sé gejeé ne me ndere depyéé mbe mbe wós. ⁵ Ferege dégé mati ayi enyú depyéé gyéé. Dékwóré mataós nyú dépyéégé unó bi enyú debó mbe depyéé me. Dela depye mbó wós, me nchwó fere nye gelúgέ etulékán nyú né gelúge machomele bós Jisós. ⁶ Yémbó, gége genó gelóglós eyigé enyú depye na, enyú dekií fós ubóbó unó bi bós ekwó Nikolatan ápye wye ndere me nla nkií.

⁷ “Muú ayi awya matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejósge mbaá machomele bós Jisós.

“Ne yéndemuú ayi ammye kpaá apwós gabo, me nchyege nye ji ebwónyε nnó anyé umpome genós eyi gechyεge geηwá eyi gélágé byé. Genós eyimbo gewene né meló Esowó.”

ηwe yi átome mbaá echomele bós Esowó né meló Simina

---

* **2:1** Elú wáwálé nnó: Né mmu ηwe Esowó ayi meke unó bi ji abií elé wáwálé ayi ji ajyaá manlere bós bií.

⁸ Ama ajó aké, “Sa ηwe ayina otó mbaá ekiénné Eσωω εwé echomele bóó Eσωω né meló Simina.

“Garé ebwó oké, gége mekomejóó eyi etane mbaá muú ayi álú ula ulóó ne kwyakwya, ji ayi abo agboó ne akwilé né negboó. ⁹ Me nkaá efwyale ewé enyú degéne ne gekpo eyi enyú délú yémbó enyú dewyaá gefwa. Nkaá ndere bóó áchóó enyú mabó. Ebwó ájógé ake alú bóó Jus ne ápó, álú lé bóó danchómeló. ¹⁰ Ngarége enyú nnó défógé fó efwyale ewé enyú déchwóó dége, danchómeló apyéé nye áfyé enyú abifó né denó, nnó ammua age ufóó bóó abi enyú delú ne degene nye efwyale né ndó efya. Fyge wye matóó ne me yé ebé elé negbo ne enyú degbóó. Ne me nchyege nye enyú nsa ayi alu genwá eyi gélagé byé.

¹¹ “Muú ayi awyaá matu awú genó eyigé Mendóó Ukpea ejógé né machomele bóó Eσωω.

“Ne yéndémuú ayi ammye apwóó gabo, agboó fó negboné ndó epea.”

ηwe yi átome mbaá echomele bóó Eσωω né meló Pégamón

¹² Ama ajó aké, “Sa ηwe ayina otó mbaá ekiénné Eσωω εwé echomele bóó Eσωω né meló Pégamón.

“Gare ebwó oké, gége meko mejóó ayi atane mbaá muú ayi awyaá aparanja yimbó ayi achyaá magbe ápeá. ¹³ Me nkaá nnó enyú dejwólege né mbaá ayi danchómeló muú álú mfwa ájwólege, yémbó dénógé wye mabó ma ne déshá fó mankamé depóré etiré détomé ne me, yé gébégé áwáne Antipas né geluage nyú, ji muú agaré mekomejóó wa wáwálé kpaá te ji agbóó. ¹⁴ Yémbó gé unó bi me nshulegé enyú ndo wye na; bóó fó alú né geluage

nyú abi akwølegé unó bi Balam aleré. Ji aleré Balak ndere ápye ne ate bɔ́ Isrelí ápyée gabo. Apye ebwɔ́ anyéé menyéé upε ayi áchye mbaá aló uka, ne apye ntó ebwɔ́ ánane manane tametame. ¹⁵ Ne bɔ́ abifɔ́ ntó álú né geluagé enyú abi akwølegé unó bi bɔ́ ekwɔ́ Nikolatan álerégé. ¹⁶ Kwórege matɔ́ nyú, délyaa gabo, délá dépyéé mbɔ́ wɔ́, me nchwɔ́ wáwá mamye umye ne bɔ́ bimbɔ́ ne aparanja yimbɔ́ ayi atanégé me meno.

¹⁷ “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé né machomele bɔ́ Eɔwɔ́.

“Muú ayi ammye kpaá apwɔ́ gabo, me nchyege ji menyéé mfaánebuú ayi ábelé bíbí. Me nchyege ji ntó ntaá eniné pópó ne mabo make ami asamé mfaá néní. Ne yéé muú ayi akágé mabo ami bɔ́ apɔ́, ekose muú ayi asele ntaá eníné mbɔ́ ne akaáge.”

Nwe yi átome mbaá echomele bɔ́ Eɔwɔ́ né melɔ́ Tayatira

¹⁸ Ama ajó aké, “Sa ηwe yina ɔ́to mbaá ekiénné Eɔwɔ́ ewé echomele bɔ́ Eɔwɔ́ né melɔ́ Tayatira.

“Garé ebwɔ́ oké, gege mekomejɔ́ ayi atane mbaá Maá Eɔwɔ́, muú ame ji agenege eké nenɔme mewε ne uka bíí ushwanege eké afyaá ako ayi atilé agenege mané mané. ¹⁹ Me nkaá unó bi enyú dépyéé, nkaá gejeé eyigé enyú debɔ́ ne me, ne metɔ́ ewé enyú défyε ne me. Nkaá ndere enyú dépoógé ate ne ndere dékoógé matɔ́ déla dépwá fɔ́. Nkaá nnó unó bi enyú dépyéé nana upwɔ́ ebi enyú debɔ́ dépyéé mbembe gébégé défyéé matɔ́ ne me fyéé. ²⁰ Yémbɔ́, gegé genó eyigé me nshulege enyú ndo wyε na: Enyú délyaa Jεsebel, maá mendée ayi abyɔge gebyɔ́ nnó ji alú muú ekpávε Eɔwɔ́,

abwólé bọ́ utọ́ ba né unó bi ji alárege, ánane manané tametame ne anyé menyéé upẹ ayi áchyé mbaá aló uka. ²¹ Me nchye ji gébé nnó akwọré metọ́ wuú, alyaá eno ewé ji anyéé yémbọ́ ashya manlyáá. ²² Gétú eyigémbọ́ me mpyéé nyẹ ji akwe nemeé, ne bọ́ abi ábélege ne ji mpyéé nyẹ ebwọ́ agé efwyale dọ́ mbọ́gé alá ákwọré matọ́ bwọ́ ályaá gabo ayi ebwọ́ ápyéé wó. ²³ Ne me nwáne nyẹ bọ́ abi ákwọ́lege unó bi ji alárege, ne bọ́ echomele Jisọ́s ako ákage nyẹ nnó me ne nlú muú ayi akágé depọ́ etire délú akwaá né matọ́ ne ufere ebi ebwọ́ áferege. Ne ndere muú apyẹ gabo, mbọ́ntó ne nchyege ji efwyale.

²⁴ “Yémbọ́ enyú ako abi délú né melọ́ Tayatira abi déla kwọ́lege unó uboubo bina ebi bọ́ abifọ́ akuú nnó anọ́ unó danchọ́meló, mpọ́ sé ne metuú ewé cha ewé nnegege enyú mekpọ, ²⁵ ekosé man-garé enyú nnó dégbare unó bi défyéé metọ́ wyéé chánchá kpaá tẹ me nchwọ́. ²⁶ Ne muú ayi ammyẹ apwọ́ gabo, ne apyéé utọ́ ba ndere nkélege kpaá tẹ kwyakwya nchyege ji uto nnó abe mfwa mbaá malọ́ mme mako. ²⁷ Ne ágbarege nyẹ ebwọ́ ne amu matomato wyẹ ndere Ntẹ wa áchyéé me utó, ne áchọ́gerege nyẹ ebwọ́ ubauba eké unje meséé. ²⁸ Ne nchyege nyẹ ji membe ayi agenege né gejejege bíí.

²⁹ “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyigé Mendọ́ Ukpea ejọ́gé mbaá machomele bọ́ Eṣọ́wọ́.”

3

Nyẹ yi átọ́me mbaá echomele bọ́ Eṣọ́wọ́ né melọ́ Sadis

¹ Ama ajó aké, “Sa ηwe yina oto mbaá ekiénné Esowó ewé echomele bóó Esowó né meló Sadis.

“Garé ebwó oke, gēge mekomejóó ayi atane mbaá muú ayi abóó mandoó akénéama ayi ápyéé utóó Esowó ne ambe akénéama, nkaá unó bi enyú dépyéé. Bóó ágégé enyú áké délú abe sanji degbo.

² Kwilege téné, défyε eshyε mampyεge unó bi enyú déle délyaá mampyεge nnó ékágé dékpe délyaá kan̄ka, nénde nge nnó utóó nyú úlú dantene cho né mbe ushu Esowó. ³ Tεge yé unó bi alere enyú ne ndere déwuú, kworege matóó nyú dekwolege unó bimbó chánéné. Mbógé dékwilé tené wó, nchwóó nyε eta nyú eké menjo né gébé eyigé enyú délá kaágé. ⁴ Yémbó ukeke bóó abifo alú né geluage nyú né meló Sadis abi alá ágilé fó mawule ebwó wó, mmyeke áchó fó menyammyε ebwó ne gabo wó. Ebwó afyεé nyε mandée pópó akene ne me nénde ákwane mambε bóó ba. ⁵ Ne muú ayi ammyε kpaá ápwóó gabo, áfyεé nyε ji mandée pópó eke ebwó. Ne me mferege fó mabó ebwó né mmu ηwe ayi asamé mabó bóó abi awyaá genwá eyi gélagé byé. Ne me ngarége nyε gbóhóno né mbe ushu Nte wa ne makiénné jíí ntó nnó, ji alú muú wa.

⁶ “Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejóge mbaá machomele bóó Esowó.”

Nwe yi átame mbaá echomele bóó Esowó né meló Filadelfya

⁷ Ama ajó aké, “Sa ηwe yina oto mbaá ekiénné Esowó ewé echomele bóó Esowó né meló Filadelfya.

“Garé ebwó oké, gēgé mekomejóó ayi atane mbaá muú ukpea ayi muú akage neré metóó ne ji. Ji ne ágbaré agbógóló mfwa Devid ayi achyεge ji uto

mamgbaré gefwa ndere mfwa Devid. Ne ánénege menombi yé muú ayi akáge gbε εwú apó, agbεge ntó menombi yé muú ayi akáge nené εwú apó. *

⁸ Me nkáge unó bi enyú dépyé. Gege me nne mbó enyú menombí ne yé muú ayi ákagé gbε εwú apó. Nkaá nnó enyú dépó fó né εshye, yémbó enyú dékwólege wyε unó bi me nlere délú danshyá nnó dékaágé fó me. ⁹ Wúgé! Bóó danchómeló abi ábyóge gebyó nnó álú bóó Jus ne apó, mpye nye εbwó ato mano né mbε ushu nyú, ne ákaá nnó me mbó gejeé ne enyú. ¹⁰ Enyú dékwólege wyε unó bi ngaré enyú nnó dékoge metóó gétú eyigémbó, mento mpye nye nnó enyú dékpegé fó ne εfwyale εwé εchwóó nye né mme meko. Éfwyale εwémbó elú elé mamua bóó mme meko. ¹¹ Ela gachyéé me nchwóó, gbarege unó bi défyéé metóó wyéé cháñéné nnó ekágé muú fó afóó nsa nyú. ¹² Muú ayi ammye apwóó gabo, mempyéé nye ji álá eké gekwa eyi muú álá akágé nyíí né mmu εcha ure Éswó wa. Ne alyagé fó geji te kwyakwya. Nsamé nye mabó Éswó né menyammye wuú ne amí meló Éswó wa. Meló εwémbó elé meló Jerosale ayi meke ayi atane mfaánebuú mbaá Éswó ashulé fa mme. Ne nsamé nye ntó mabó ma ami make né menyammye wuú. ¹³ Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea εjógé mbaá machomele bóó Éswó.”

Nwe yi átame mbaá εchomele bóó Éswó né meló Laodisha

---

* **3:7** Elú wáwálé nnó: Agbógóló Devid elé meti εwé bóó ako abo makpe né gefwagé Éswó.

14 Ama ajóó aké, “Sá ηwe yina otó mbaá ekiénné Εσωω εwé echomele bóó Εσωω né melo Laodisha.

“Gáré εbwó oké, gége mekomejóó eyi etané mbaá muú ayi ákuú ji Amén, muú ayi muú ákage néré metóó ne ji ne ntésé ayi apyεé bóó ákage wáwálé ayi atomé ne Εσωω. Ji alu muú ayi te ula ulóó, unó bi Εσωω akwyεé ukene ne ji. 15 Me nkaá unó bi enyú dépyεé. Nkaá nnó enyú dékwéné fó nyuanyua ne désóó fó ntó dugédúgέ, me mbo nkεlege εbe nnó dékwene nyuanyua yé nnó désóó dugédúgέ. 16 Ne elé enyú délú jwale makwe nyuanyua dékwene mansóó ntó dugé dúgέ désóó, gétú eyigémbo, mpame nye enyú ne dafyεé nkane muú akpóo matyεé. 17 Enyú déké déwyaá gefwa, délú gbene ne dékelege se yé genóge fó. Enyú dékaá mbo fó nnó délú mbyambya, meshwεmeshwε, gek-pogekpo, ame nónómé ne gejógéné wó. 18 Ndere elúmbó me nchyege enyú majyεé nnó déchwóó déna gul eta wa ayi ásóó né mewε, álá ápó ne deba, nnó apyε enyú débε ne gefwa. Ne naáge ntó mandeé pópó nnó dékwere gejógéné nyú eyi gegboó mmyε. Naáge ntó uka εbi défyεé ne ame nnó dégene mbaá. 19 Bóó abi me ngboó ne εbwó, apyεge gyεé, nshulege εbwó ndo, nlerεge εbwó chuchu. Gétú eyigémbo, kpape gechyεé dékworege matóó nyú déluyaá gabo. 20 Wúgέ, me ntene mbo né menombi nyú ndoó nnó dénene me gepú, muú awúgέ meko wa, anenege me menombi nnó nkpe mmu, nkpe ne mbane ji denyé menyεé ulua. 21 Ne muú ayi ammyεé apwóó gabo, me nchyege nye ji εbwónyε nnó ajwóle ne me né geluage gefwa ya, wyε ndere me ntó mmyε mpwó bóó mawáme ba njwólé ne Nte wa né geluage gefwa jíí.

22 “Muú ayi awyaaá matu awú genó eyigé Men-
doó Ukpea ejɔgé mbaá machomele bɔ́ Ɛsɔwɔ.”

4

Jɔn age amε geɣya nkane Ɛsɔwɔ ajwɔle né mfaá geluɔge gefwa jii

¹Unó bina upyεge mbɔ, mma nge amε geɣya. Nke mpele nge menombi fuú né mfaánebuú. Ne meko muú ayi me mbɔ́ mbε nwuú eké meko mbá, ama ajɔ́ ne me aké, “Kwɔ chwɔ́ wena, me nɛre wɔ unó bi upyέ nyε meso gébé.” ²Ténéténé yimbɔ Mendoó Ukpea echwɔ́ me mmyε, ékpá me mfe ne mfaánebuú. Nke mpele, nge geluɔge gefwa ne muú fɔ́ ndere ajwɔlé né mfaá geɣi. ³Ne muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔ eyigémbɔ ashwane manémané eké ntaáne ŋka eniné ákuú jaspera ne carnelian. Ne mbya meshu ewe etane enɔ́ geluɔgé eyigé mbɔ ne mme elú nshyε nhsyε eké mataá ayi ákuú nnó éméral. ⁴Nge ntó uluɔ gefwa ebifɔ esaá meso eni ndere unɔ́ geluɔ eyigémbɔ né mme. Ne ákpakpa fɔ́ esaá meso eni, abi afyέ mandeé pópó, ákwere délaré gefwa né makpro ebwɔ́ etire ákwyέ ne gul ájwɔlé mfaá ubi. ⁵Né geluɔ eyigémbɔ, gasama akéle, mamamama, mamfeé ányane, mbaá áwyale. Né mbε geluɔ eyigémbɔ ntó, matúlékán akénéama áge nege. Ne matúlékán ayimbɔ akénéama, atene mbaá mandoó akénéama ayi apyέ utɔ́ Ɛsɔwɔ. ⁶Né mbε geluɔ eyigémbɔ ntó, nge genó gefɔ́ eké ebéé mega.

Gelu eféé eféé, ne ŋanéŋané eké makankomma. Nge ntó ufɔ́ menya uni eyi elú mebe. Etené enɔ́ geluɔ eyigémbɔ né mme. Menyammyε ebwɔ́ mekomeko

álu ne amε mβε ne ayi meso. ⁷ Né geluage menya yimbɔ eni, ayi mβε alú eké genyanya, ayi agbeé εpea alú eké maá menɔ mpɔ, ayi agbeé εléé awyaá ushu eké mekwaá, ne ayi agbeé eni ntó alú eké nenyá eniné nélyεnege. ⁸ Né geluage menya yina eni, yé ayi ndé awyaá ubagele ukéné ne gejamégé amε né mmyε, ne amε ayifɔ ntó ne nteé ubagele bíí. Ne menya yina ekwane makwa utuú ne ηwɔmese εpwaá. Ekwane eké, “Εσωω ukpea, Εσωω ukpea, Εσωω ukpea, alú Ata Εσωω Muú Apwɔɔ amu. Ji abɔ alú mε, alu nana ne achwɔɔ nyε.”

⁹ Εchyεge ηγɔ, ενόγέ ne matame mbaá muú ayi ajwɔlé mfaá geluɔge gefwa, ji ayi alú meβε τε kwyakwya. ¹⁰ Akpakpa bimbɔ esaá meso eni ákwe uwya mme né mβε ushu muú ayi ajwɔlé né mfaá geluɔge gefwa εyigémbɔ, ánóγέ ji muú ayi alú meβε τε kwyakwya ne kwyakwya, ¹¹ aké, “Ata εsé Εσωω, ωɔ ɔkwané mansε ηγɔ, ενόγέ ne uto. Néndé ωɔ ne ɔkwyε unó uko ndere ejjí ωɔ né metɔɔ ne ɔkwyéé ubi ne ɔpyéé ubi úlú.”

5

Gebagé ηwe εyi ápwiré pwiré ne mad εγóηme

¹ Genó εyigé fɔ εyigé me ngené élé gebagé ηwe εyi ápwirépwiré né εbwɔnyε muú ayi ajwɔlé né geluɔgé gefwa. Né gebagé ηwe yimbɔ, ásá unó wyε mβε ne meso ne ádyε geji ne emá né malu ákénéama. ² Ne nge ekiénné Εσωω εwé εwyaá ncha, εgige kénké eké, “Waá akwané mambea emá εwé ádyéé né gebagé ηwe yimbɔ anéné geji?” ³ Yε muú fɔ apó yé né mfaánebuú, fa mme yé né malɔ áwuú bɔ ayi ákaáge néne gebagé ηwe yimbɔ akuú

genó eyi gélú mmu. ⁴ Ne nɔ manli segé segé néndé yé muú fɔ apó ayi ákwané manené gebagé ηwe yimbɔ akuú genó eyi gélú mmu. ⁵ Ne muú ama né geluágé ákpakpa bimbɔ aké ne me, “Oligé sé, gé, muu ayi ákuú ji genyanyagé ntoóné Juda, ji alú ntó mpyáne mfwa Devid ammye apwó bɔ́ mawámé bíí. Gétú eyigémbɔ, ji ne akaáge bea emá ewémbɔ malu akénéama ne anéné gebagé ηwe yimbɔ.” *

⁶ Ajɔ́gé mbɔ, ngé maá egɔηme áténé kwókwólé ne geluógé gefwa eyigémbɔ, alú eké ábó áwá me ji. Menya eyi elú mebe eni ne ákpakpa bimbɔ, áno ji mme. Ji awyaá ambya akénéama ne ame akénéama. Ame yimbɔ atené né mandoó akénéama ayi ápye utɔ́ Eɔwɔ. Ne Eɔwɔ atá áji né mme meko. ⁷ Ne maá egɔηme yimbɔ achwɔ se gebagé ηwe eyimbɔ ayi ápwirépwire ne ebwɔnye muú ayi ajwólé né mfaá geluógé gefwa. ⁸ Aségé mbɔ, menya yimbɔ eni ne ákpakpa bimbɔ esa meso eni ákwe uwya mme né mbe ushu wuú. Ne yéndémuú né geluagé ákpakpa bimbɔ ne menya yimbɔ áwyaá nenke né ebwɔ ne geku eyigé akwyéé ne gul. Yéndé gekú gegbeé ne unó bi unóme gebe gelógéló. Unó ube bina utené mbaá mmyemenene bɔ́ Eɔwɔ. ⁹ Ne ebwɔ ákwa ekwɔ meke ewé yé muú fɔ alá álú dan̄kwa aké, “Wɔ ɔkwané mansé gebagé ηwe eyi gepwiré ɔbea ema ewé ádyéé wyéé, néndé áwá wɔ, manoó mmye ami magbele mana gejamégé bɔ́ nnó abe bɔ́ Eɔwɔ. Bɔ́ bina atané né malɔ mme mako, ufɔ ufɔ́ bɔ́. Abi ájógé mejɔ́ ema ne abi ájógé mejɔ́ cháchá. ¹⁰ Ne ɔpye ebwɔ álú ekwɔ ampyéé upɛ né gefwa eyigé Eɔwɔ se

* **5:5** Elú wáwálé nnó: Nen̄ké elé genóge ákwelé ubée ne geji.

ágbárege. Ne ɛbwɔ ágbárege nyɛ gefwa fa mme.”

¹¹ Ne nké mmage pɛ, ngɛ ne nwu meko gejamégé makiénné Ɛsɔwɔ ayi yé muú alá ákágé pa ndere atene anɔ́ geluɔgé gefwa, ne menya ɛyimbɔ ɛni ne ákprakpa bimbɔ. ¹² Ne makiénné yimbɔ ákálé kenké áké, “Maá ɛgɔ́ɛme ayi abɔ awáne ákwane mansɛ uto uko, ne gefwa, ne denɟa, ne ɛshyɛ, ne ɛnógé, ne ɛɟɔ ne matame.” ¹³ Ne nwu ntó unó uko ɛbi Ɛsɔwɔ akwɛyé, ɛbi úlú né mfaánebuú, ɛbi úlú fa mme, ɛbi úlú né malɔ aló ne ɛbi úlú mmu ɛbéé mega ne unó uko ɛbi úlú yéndé mbaá, ukwane uké, “Matame, ɛnógé, ɛɟɔ ne uto uko ube ne muú ayi ajwɔlé mfaá geluɔgé gefwage maá ɛgɔ́ɛme tɛ kwyakwya ne kwyakwya.” ¹⁴ Ukwage mbɔ, menya yimbɔ ɛni ɛkame ɛké, “Amɛn” ne ákprakpa bimbɔ ákwɛ uwya mme ánógé Ɛsɔwɔ ne maá ɛgɔ́ɛme.

6

Maá ɛgɔ́ɛme abea malu ɛma ayi mbɛ ákéné né ɛwɛ ayi ápwiré

¹ Ndere mpɛlé, ngɛ nkane Maá ɛgɔ́ɛme abea melu ɛma ɛwé mbɛ né geluɔge malu akénéama ayi adyɛé né ɛwɛ yimbɔ. Ne nwu meko menya ama né geluage menya ɛyi mebe ɛni, ndere ajɔ́ ne meko kenké ɛké néfé áké, “Chwɔ we.” ² Mpege, ngɛ mpɔ mekagala pópó. Muú ayi ajwɔlé mfaá agbare embeé né ɛbwɔ ne áchɛyé ji ɛla gefwa ne akene aɟyɛ ndere muú ayi aɟyɛ mmyɛ mɛ ummyɛ apwɔ ne amage pwɔ nyɛ.

³ Ne ji ábeagé melu ɛma ɛwɛ ɛgbeé malu apea nwu meko menya ayi agbeé menya ɛpea ndere ajɔ́ áké, “Chwɔ we.” ⁴ Ajógé mbɔ, mpɔ mekagala

megile atane achwó. Ji achyẹ́ muú ayi ajwólé mfaá uto ne gekpekpẹ́gẹ́ aparanja mamfere nesọ fa mme nnó bọ́ ámmyẹ́ge áwané atẹ.

⁵ Amá ábeagé melu ẹwé ẹgbeé malú alẹ́, nwu meko menya ayi agbeé menya elẹ́, ndere ajọ́ aké, “Chwó we.” Mpege, nge mpọ mekagala megile ne muú ayi ajwólé mfaá agbare elómé né ẹbwọ.

⁶ Nwú meko ayi alú ẹké meko muú ndere atane né geluagé menya yi mebe ẹyimbo eni ájó́ aké, “Ekpoko Flawa ẹma, elú né ẹka utọ́ bíí uma ne makpoko barle alẹ́ alú ntó ẹka utọ́ bíí uma. Ne ọ́họ́ge fọ́ mbwe maweé ne mmọ́.”

⁷ Ne ji ámá ábeagé melu ẹma ẹwé ẹgbeé malu ani, nwú menya mebe ayi agbeé menya eni ndere ajọ́ aké, “Chwó we.” ⁸ Mpege, nge mpọ mekagala ayi ala beé ne muú ayi ajwólé né mfaá akamé́gẹ́ negbo. Ne muú ayifọ́, ayi akwọle ji meso, akamege melo áwuú bọ́. Achyẹ́ ẹbwó uto nnó akare mme meko né malu aní, áwá bọ́ né melu ẹma ne bee, mesa, ufọ́ ufọ́ mameé ne menyá ẹyi ẹpyẹ́ ẹfọ́.

⁹ Maá ẹgọ́me ábeagé melu ẹma ẹwé ẹgbeé malu ata, nge né nteé geluógẹ́ ọpẹ Ẹsọwọ́ mandoó bọ́ abi áwané gétúgẹ́ mekomejọ́ Ẹsọwọ́ ayi ẹbwó ágaré.

¹⁰ Ne mandoó bọ́ Ẹsọwọ́ bimbo, ájó́ kenké aké, “Eh Anyata Ẹsọwọ́, wọ́ olú muú ukpea ne bọ́ akage ánerẹ metọ́ ne wọ́. Ẹbelege mbọ́ nnó ne wọ́ ọ́so mpa bọ́ mme abi áwané ẹsé, ọ́shuú ẹbwó amu manchyẹ́ ẹbwó ẹfwyale?” ¹¹ Ajọ́gẹ́ mbọ́, áchyẹ́ yéndémuú bwó ẹwule pópó, ne ágaré ẹbwó nnó ákoó metọ́, ágilé kpáá tẹ́ mpa atẹ aṣme ẹbwó abi ápyẹ́ utọ́ Ẹsọwọ́, ẹbwó abi áwané ákwanege ndere Ẹsọwọ́ akẹ́ge.

12 Ne maá egɔɔɔme ábeagé melu ɛma ɛwé egbeé malu akene, nge ndere mme anyigé ne ɛshye tegetege. Nmeé ɛbwólé elá megilé ɛké ndeé nekwi ne mfaá ntó agelé chuú ɛké manoó. 13 Ambe átane mfaá ákwe mme ɛké umpome genó fik ebi ula ugélé wó, ukwene gébé mbyo metometo anyigé ubi. 14 Nebuú neseé ɛké gebɔ ɛyi muú apwiré afeé ne mbaá ayi gebó gélú. Yéndé mekwɛ kpaá ne mewaá metó nnyi áferé ɛwu né melu wuú. 15 Ne afwa mme meko, bɔ́ kpakpa, ákpakpa bɔ́ bee, bɔ́ abi awyaá gefwa, anɔ́ bɔ́, ne bɔ́ ako choncho ne áfwɛ ne abi álá ápó áfwɛ ábó ájyɛ́ bíí né mmu ambu maba ntaá ne meso matarave ayi álú né mfaá makwɛ kpakpa, 16 ákalé ákuú maba ntaá ne makwɛ kpakpa áké, “Kwege débíí ɛsé nnó ɛkágé muú ayi ajwólé né mfaá geluwógé gefwa age ɛsé ne nnó ɛkágé maá egɔɔɔme achyɛ́ ɛsé ɛfwyale. 17 Néndé gekpékpé bíí ebi ɛsɔwɔ ne maá egɔɔɔme achyɛge bɔ́ ɛfwyale ukwónɛ, ne ndémuú ákágé bo ɛfwyale ɛwémbɔ?”

7

Afyɛ geloge ɛsɔwɔ né mampwɛ usáá dɛle bɔ́ ɛsɔwɔ ukénéama meso ɛni

1 Unó bina uko ukógé, genó ɛyi me mma nge, elé makiénné ɛsɔwɔ ani. Átene né manjú mme ani, agbeé mati mbyo ani, ayi atanege né manku mme yina nnó ɛkágé mbyo ammyɛge né mme yé ɛbé lé né ɛbeé, ne nnó ɛkágé amugé unɔ́. 2 Ne nge ntó ekiénné ɛsɔwɔ ɛwé fó, ɛtane né egbe ɛwé ηmeé ɛtanege, egbare gelogé ɛsɔwɔ muú alu mebe ɛku makiénné ɛsɔwɔ yimbɔ ani kenké, ayi ɛsɔwɔ

achyɛ́ ǎji uto manchɔ mme ne ebɛ́ mega, ³ ɛkɛ́, “Tɛ́nɛ́gɛ́ kpe, dɛ́sage lyaá mbyo áchɔ́ mme, ebɛ́ mega, ne unɔ́ mewaá kpaá tɛ́ ɛ́sɛ́ denerege manlo baá dɛ́fwɛ́ ɛ́sɔwɔ́ ɛ́sɛ́ né mampwɛ́ ne gelogé ɛ́sɔwɔ́.”

⁴ Ne nwú nnó mpa bɔ́ ɛ́sɔwɔ́ abi álo ebwɔ́ né mampwɛ́ ne gelogé ɛ́sɔwɔ́ ɛyigé na, alú usaá dele bɔ́ ukénɛ́ama meso ɛni. Bɔ́ bina atane né matoo Isrɛli áfyaneapeá.

⁵ Né ntoné Juda aló dele bɔ́ áfyaneapea.

Né ntoné Rubɛn aló dele bɔ́ áfyaneapeá.

Né ntoné Gad aló dele bɔ́ áfyaneapeá.

⁶ Né ntoné Ashyɛ aló dele bɔ́ áfyaneapeá.

Ntoné Naftali aló dele bɔ́ áfyaneapeá.

Ntoné Manasɛ aló dele ɛfyaneapeá.

⁷ Né ntoné Simyon aló dele ɛfyaneapeá.

Né ntoné Levi aló dele ɛfyaneapeá.

Né ntoné Isaka aló dele ɛfyaneapeá.

⁸ Ntoné Sɛbulɔn aló dele ɛfyaneapeá.

Né ntoné Josef aló dele ɛfyaneapeá.

Né ntoné Benjamɛn aló dele ɛfyaneapeá.

Njuné bɔ́ átené né mbɛ ushu ɛ́sɔwɔ́ ne Maá ɛgɔɔme

⁹ Genó ɛyigé na gekoge, nke mpɛle, ngɛ njuné bɔ́ abi yé muú alá ákágé pa fɔ́. Bɔ́ bina átané né malɔ́ mme meko, yéndé ntoó ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, ne ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́. Afyɛ mandeé pópó, ágbaré mame né amu átene né mbɛ geluɔge gefwa ne mbɛ ushu Maá ɛgɔɔme. ¹⁰ Ajógé kenké ákɛ́, “ɛ́sɔwɔ́ se, wɔ́ muú ɔjwɔ́lé mfaá geluɔge gefwa, ɛnyú ne Maá ɛgɔɔme ne dɛ́ferege ɛ́sɛ́ né ɛfwyale gabo.” ¹¹ Ajógé mbɔ́, makiénné ɛ́sɔwɔ́ ako átené áno geluɔge gefwa, ákpakpa bimɔ́, ne menya yimbɔ́ ɛni ɛyi elú mebe. Ne ebwɔ́ ako ákwe uwya mme né mbɛ geluɔge

gefwa ánógé Εσωω, ¹² áké, “Amẹn, mejé, ne ηγω, ne denḡa, ne matame, ne ενόgé, ne utó ne εshye ube ne Εσωω sé te kwyakwya ne kwyakwya Amẹn.”

¹³ Muú kpaá ama né geluoge ákpakpa bimbó, agíí me áké, “Ndé bọ́ na áfyéé mawulé pópó, átané εfó?”

¹⁴ Me nshuú ji meko nké, “Ata nkaá wó, wó ne okaá mbaá ayi εbwó átané.”

Ne agaré yé me aké, “Gé bọ́ abi ákpene né gekpekre εfwyale, átene ne εshye kpaá te átané cháńéné na. Εbwó áshwóné mawulé bwó ne manoó Maá εḡηme, álá pópó. ¹⁵ Ne gétú εyigémbó ne εbwó átené né mbe geluoge Εσωω, ápyéé utó ndere ampyéé ure Εσωω ne mmu εcha ure wuú yéndégébé. Ne ji ayi ajwólé né mfaá geluoge gefwa abéé nyε ne εbwó, abame εbwó. ¹⁶ Εbwó ábéé se mesa, mmwólé manaá εpye sé εbwó, ηméé εdoó sé εbwó ne menyammyε ntó ásonegé sé εbwó. ¹⁷ Néndé Maá εḡηme muú alú kwókwólé ne geluogé gefwa εyigé na ne ábáme εbwó nkane membame magḡηme. Ne ajame nyε εbwó áfé ne baá anyi ayi awyaá manaá ami machyεge ḡḡwá eyi gélagé byéé. Ne Εσωω ntó atilé nyε εbwó manse ako né amε.”

8

Maá εḡηme abea melú εma εwé εḡbeé malu akénéama

¹ Ne Maá εḡηme ábeagé melú εma εwé εḡbeé malu akénéama mbaá meko né mfaánebuú ákwené álá tómeé né ḡenóge ḡebagé nchwa neke.

² Εpyεge mbó, ḡḡε makiénné Εσωω akénéama

ndere átené né mbe ushu Esɔwɔ. Achyɛ́é áji mbá akénéama.

³ Ne ekiénné ewé fɔ egbaré maá gekú ayi ákwyɛ́é ne gul echwɔ́ɔ tené né mbe gelúɔ eyigé ásóó unó bi úwya gebe gelóǵéló. Achyɛ́é ewú gejamégé unó gebe bina nnó echo ne mmyemenene bóó Esɔwɔ ako, enere mfaá gelúɔ eyigé ákwyɛ́é ne gul eyigé gelú né mbe gelúɔǵé gefwage Esɔwɔ ásóó áchyɛ́é mbaá Esɔwɔ. ⁴ Ndere esóó unó gebe ebimbo, amuawe choncho ne mmyemenene bóó Esɔwɔ, átane né amu ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ áfe né mbaá Esɔwɔ. ⁵ Epyege mbɔ, ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ efere ujenje mewɛ né mfaá gelúɔ eyigémbɔ, efyɛ ne mmu maá gekú yimbo efome fa mme. Efómégé mbɔ, mbaá áwyale, mamfeé anyane gbanḡbanḡ, gasama akɛle mamamama, ne mme anyigé téǵé téǵé ne eshyɛ.

Makiénné Esɔwɔ ayi mbe ani afɔme mbaá ebwɔ

⁶ Ne makiénné Esɔwɔ yimbo akénéama ayi áǵbaré mbá akénéama, ákpome mmyɛ mamfɔme.

⁷ Ekiénné ewé mbe éfɔmege mba áwuú, makankoma ne mewɛ echware ne manoó ekwe fa mme. Ne mewɛ ewémbɔ ekaré mme né malu aléé, esɔ melu ema kpákpá choncho ne unó ne byaá mewaá.

⁸ Ekiénné Esɔwɔ ewé egbeé apeá éfɔmege mbá wuú, áfome genó gefɔ ne mmu ebeé mega eyi gelú eké gekpékpéǵé mekwɛ ewé mewɛ elúlú wyɛ wum wum wum. Genó eyigémbɔ gekwege gekare ebeé mega né malu aléé, melu ema elá manoó manoó. ⁹ Ne yéndégenó eyi gelú wyɛ́é gegbo, ne masogeka ayi alú wyɛ́é áchɔ́.

10 Εwέ εgbeé áλέε εfɔmege mbá wuú, gekpékpégé membe ayi agenege eké gelɔgé εlwε, atane mfaá akaré manyi mme malu áλέε akwe né melú εma choncho ne baá anyi abi kɔkɔ́. 11 Membe yina ákamege nnó, “Unywɔne.” Ne melu εma εwé membe yina akwene wye, né geluage malu ayina áλέε εla nywɔne nywɔnege. Gejamege bɔ́ abi anyuú manaá ami matane wyéé ágbo.

12 Ne ekiénné Εsɔwɔ εwé εgbeé makiénné ani, εfɔmege mbá wuú, ákarege ndere ημεέ, mfaá, ne ambe ágenege sé né malu aléé, melu εma ekwe kendeé. Ne akarege gébé εyigé utuú uwyage né malu aléé mfaá ne ambe ágene sé ne melu εma wó. Wyembɔ ntó ne εpyéé ne bíi ne ηwɔmese.

13 Ne mbwε amε nké mpεle, nge ndere nenyá nelyenege te mfaá, ne nwu ndere nejɔ́ge kenké neké, “Εbɔ́ nyε, εbɔ́ nyε, εbɔ́ nyε ne bɔ́ abi álú né mme gebégé makiénné Εsɔwɔ ayi álaá áλέé áfɔmege mbá bwó.”

9

Εkiénné Εsɔwɔ εwé εgbeé makiénné ata εfɔme mbá wuú

1 Ne ekiénné Εsɔwɔ εwé εgbeé makiénné ata εfɔmege wuú mbá, mma nge membe fɔ atané mfaá, akwe mme. Achyéé ji agbógóló ayi anenege gepyéé εyi gélagé pó ne kwyakwya. 2 Ne membe yimbɔ anenege meno gepyéé εyigémbɔ, amuawε atane wye eké amuawε laáwa. Amuawε yina agbe ημεέ né mfaánebuú mbaá akwe gemuagemua. 3 Εgome εtane né mmu amuawε yimbɔ ekwe fa mme. Achyε εwú uto mantyε bɔ́ wye ndere εbi ngat áwyaá fa mme. 4 Agaré εwú nnó εpyεge fɔ

genó gebo ne jyage fə, yé ebé lé dambyanja ne yéndé gefəgé genə, epye lé genó gebo ne bəó abi álá ápó ne gelogé Esəwə né mampwe bwó. ⁵ Achye fə ewú uto nnó éwá ebwó wó, alya elé ewú nnó etye ebwó né bə amfaá áta. Ne ubale ebi ebwó áwuú nyε ube wyε ndere ebi ngat atyεé muú. ⁶ Né amfaá bimbə áta, ákelege nyε negbo nnó newa ebwó ágene. Néndé yé lé ebwó áshyage negbo, negbo nebeé fə ebwó kwókwólé.

⁷ Egome ewéna, elú eké mpó mekagala eyi áfyε eji unó manjyε bee. Akwere ewu unó fə né makpo, unó bimbə úlú eké délaré gefwa etiré ákwyεé ne gul, ne mashu ebwó malu eké mashu akwaá. ⁸ Mejwe bwó eshya metyεé eké mejwe andée ne manené bwó álú eké ayi genyanya. ⁹ Akwere uwya yéndé egomé ne gebagé gese eyigé bəó abi ájyεé bee ákwerege né uwya. Gewya eyigé ubagele bwó upyεé gélu eké gewyage mboó gese uka upea ayi mpəó mekagala ejame ne gatele ejyεé bee. ¹⁰ Egome ewémbə ewyaá magyεé eké magyε ngat. Ewya uto né magyε bwó matyεé bəó né bə amfaá áta. ¹¹ Ne muú ayi álú mfwa bwó, elé ekiénné Esəwə ewé egbare agbógóló gepyεé eyi geláge pə ne kwyakwya. Bəó Hibru akú ekiénné ewéna nnó Abadən. Ne bəó Grek ákuú ewú nnó Apolyən (ula utene nnó menchə unó).

¹² Nénjáne efwyale eniné mbe nekoó, wúgé ayifə apea alú chwóó.

Ekiénné Esəwə ewé egbeé makiénné akéné efəme mbá wuú

¹³ Ne ekiénné Esəwə ewé epyεé makiénné akéné, efəmege mbá wuú, nwú meko muú fə ndere atane

né manjú ani ayi alú né geluó eyigé ákwyéé ne gul eyigé gelu né mbe ushu Esowó. ¹⁴ Meko yimbó ajóó ne ekiénné Esowó ewémbó aké, “Kaá makiénné ani ayi áfené kwókwólé ne ebeé kpa ewé ákuú nnó ebeé Yufretis.” ¹⁵ Ne ekiénné Esowó ewémbó ekaá ayina ani. Elé né nchwónেকে eniné na, né bií ebi na, mfaá ayina ne ημεέ eniné na, ne Esowó abelé me nnó makiénné ayina ákáré bóó abi álu fa mme malu áléé, áwá melu εμα. ¹⁶ Agare me aké mpa ekwó bóó abi ákwóme né mfaá mpó mekagala ájyεé bee aja kpaá apwó, alú bó dele ne bó dele. ¹⁷ Né ame gejya yina, ngé mpó mekagala ne bóó abi ájwólé mfaá εji. Bóó bimbo áfyεé uba useé ummye ebi bóó bee ákwerege né uwyá. Ubaá useé bina ugelege eké mewε, uwyáá ugile nkane genó eyigé ákuú nnó Safaya, ne úlú ntó ekwóekwó eké genó eyigé ákuú nno solfo. Mpó eyina ewyaá makpo eké makpo genyanya. Mewε, ne amuawε, ne solfo etanege εji né meno. ¹⁸ Unó bina uléé, ebi uwáne bóó ubi utané né mano mpó eyimbó, mmye eké mewε, ne amuawε ne solfo ukare bóó abi alú fa mme né malu áléé uwa melu εμα. ¹⁹ Néndé eshye mpó eyina etanege elé né manó ne magye ebwó. Magye bwó áwya makpo eké mmyó. Elé ne magye ebwó yina, ne echulé bóó.

²⁰ Ne bóó abi unó bina ula uwa wó, ályaá fó gabo ayi ebwó ápyεé wó. Anógé wyε aló nchye ne aló uka abi ákwyεé ne gul ne seleba akwyεé ntó ne afyaákó, mataá ne unóó. Yé elé aló uka bina, álá áwuú, álá ágené ne álá ákené fó, ebwó ánógé wyε abi. ²¹ Ne ályaá fó ntó bóó manwáne wó yé elé mafoó manyε, manane tametame ne εjo manjo ályaá wó.

10

Jɔn agé ekiénné Ɛsɔwɔ né amɛ geɟya ndere ɛgbaré gebagé ηwe eyi apwiré

¹ Ne mma ngé gekpékpégé ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwé fɔ né amɛ geɟya, ɛtane né mfaánebuú ɛshulege mme. Ndere ɛwú ɛchwɔ́, geko gefyale ɛwú mmye eké ndeé, ne embya meshu ɛgyaá ɛwú né mekpɔ, ushu bií ushwanege eké ηmɛé ne uka ɛbií ntó úlú eké ukwa bi mewɛ ɛlúlé wyéé. ² Ɛgbaré gebagé ηwe ayi abɔ apwiré, nana gelu fuú né ɛbwɔ wuú. Ɛchoó geka jii eyi ɛbwɔnyɛ né ɛbɛé mega ne ɛyigé ɛbwɔbe né mewaa. ³ Ɛjɔ́ kenké ekále eké meko genyanya. Ekalege mbɔ, néfe nnya nekame gbangban ndɔ ekénéama neshuú ɛwú meko. ⁴ Ne nefe ɛnina neyáge mbɔ, nké nsa genó ɛyigé me nwuú nejɔ́, nké nwuú meko muú fɔ atané né mfaánebuú ajɔ́ ne me aké, “Ɔsage fɔ genó ɛyigé nefe ɛnina nejɔ́, bele geji ne metɔ́ wyéé.”

⁵ Ne ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ɛwé ngeɛne ɛtɛne né mewaa né ɛbɛé mega, ɛbwɛé ɛbwɔnyɛ wuú né mfaánebuú. ⁶ Ekele mabɔ Ɛsɔwɔ, muú alú meɛ tɛ kwyakwya, muú akwyéé mfaá, mme, ɛbɛé mega, ne yéndégenó eyi gelú wyéé eké, “Njógé wáwálé nnó gébé gechwɔ́ gepó ɛsɛ. ⁷ Yémbɔ ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛpyéé makiénné ákénéama ɛfómégé mba awuú, Ɛsɔwɔ apyéé nyé unó bi ji abɔ ábelé bibí upyé wáwálé ndere ji agaré bɔ́ utɔ́ bií bɔ́ ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ nnó upyé nyɛ.”

⁸ Ne mako ayi me mbɔ nwuú atane mfaánebuú ama ajɔ́ ne me aké, “Chwɔ́ sɛ gegbagé ηwe yimbɔ né ɛbwɔ ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛchoó geka ɛbɛé mega ne geka mewaa.”

⁹ Ajógé mbò, mfe mbaá ekiénné Èsòwò ewémbò, ngií ewu nnó echyéé me gebagé ηwe eyimbò, ejóó ne me eké, “Sε geji ònyé, gebóóge nyε wò né meno eke nnywóó yémbò gekwónégé wò unε genywònege nyε.”

¹⁰ Ne nσε gebagé ηwe eyimbò né εbwò wuú nnyé. Gebóóge me né meno eke nnywóó ne gekwònege me né unε gelá nywòne nywònege. ¹¹ Nyége mbò, ágaré me aké, “Òbò maá ma garé genó eyi gepyεé nyε ne bóó malò mme meko, ufóó ufóó bóó, ufóó ufóó mejóó ne afwa.”

11

Èsòwò atò bóó ekpávέ apeá

¹ Unó bina ukogé, áchyéé me meto ewé ámege unó wyeé. Ne Èsòwò ajóó ne me aké, “Chó mée écha upε wa ne geluógé upε. Pa ntó bóó abi ánogé me wye. ² Yémbò, òmege fó dachi écha upε wa, lyaá ji néndé me nlyaaá ji mbaá bóó abi álá ápó bóó Jus, nnó ágbaré gefwage bwó né melò ukpea wa né bó ámfáá usa upea meso εpea. ³ Ne ntòme nyε bóó ba apeá abi ágaregé mekomejóó Èsòwò, nchyεge nyε εbwó uto mangaré bóó genó eyi me mpyε nyε. Ne ágaregé nyε geji, áfyéé mandeé nekwi né ndò ðele meso usaá ufya ne εléé.”

⁴ Bóó bina apeá ne álu eké unóó Olif upeá ne álu ntó eké uluò matúlékan upεa ebi utene né mbε ushu Èsòwò Ata muú ágbáregé gefwa mme. ⁵ Ne mbógé muú amuagé mampyε εbwó genó gebo, mewε etanege εbwó né meno εsóó muú mawame εbwó yimbò, mbòntó ne bóó abi amuame mampyε εbwó genó gebo, ábóó mamgboó. ⁶ Ébwó áwyaá

uto magbaré manaá nnó ákwegé fɔ né gébé ɛyigé ɛbwɔ ágaregé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. Áwyaá ntó uto mambwɔlé manyi ála manoó manoó. Ne áwyaá ntó uto mantɔ mameé ufo ufoó áchwɔ fa mme ndere ɛbwɔ ákɛlege.

⁷ Anerege mangaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, menya mebo ayi atané né gepyɛé ɛyi geláge pɔ ne kwyak-wya achwɔ mmyɛ nyɛ ne ɛbwɔ apwɔ, awá ɛbwɔ. ⁸ Ne unkwɔ bwɔ ulaá nyɛ né metɔ́ melɔ́, melɔ́ kpaá ɛwɛmbɔ mbaá ayi aselé nya Ata sé áwɔme nya né gekwa. Ne mabɔ ami ákuú melɔ ɛwéna né neka elé Sodom yé nnó Ijip. ⁹ Ufoó ufoó bɔ́ yéndé ntoó, ufoó ufoó mejɔ́ ne malɔ mme mako átane áchwɔ́ ágene unkwɔ bwɔ né ndɔ ɛlé ne geba, ákamegé fɔ nnó muú ánií ubi. ¹⁰ Matɔ́ ágɔ́ nyɛ bɔ́ mme meko ndere bɔ́ bina ápea ágbóo, ne ápyɛé nyɛ epaá gétúgé negbóné bwɔ, áwelé ate mako néndé mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi bɔ́ bina ágaré ápyɛé bɔ́ mme áwú ubalé dɔ́. ¹¹ Yɛmbɔ ndɔ yina ɛlé ne geba ɛkogé, Ɛsɔwɔ atɔ́mé gejulé ɛyi gechyɛge geɣwá gekpe unkwɔ bɔ́ bina né mmyɛ ákwilé téné. Ákwilé gé mbɔ bɔ́ ako abi ábɔ́ ágené ɛbwɔ ɛfɔ ɛkwɔ ɛbwɔ né matɔ́ dɔ́. ¹² Ne bɔ́ bina ápeá, áwú meko muú fɔ ndere ákuú ɛbwɔ kenké né mfaánebuú, aké, “Kwɔgé déchwɔ wena.” Ne ndere bɔ́ mawáme bwɔ ápelé, ɛbwɔ ákwɔ áfé né mfaánebuú né mmu gekó. ¹³ Wyɛ né gébé ɛyigémbɔ, mme ányígé ne ɛshyɛ tegetege ákáré melɔ ɛwɛmbɔ né malú afya, ne upú ɛbi úlú né melu ɛma ukwe ne mmyɛ muú ayi ágbóó álú dele bɔ́ akénéama. Bɔ́ abi alá, ɛfɔ ɛkwɔ ɛbwɔ matɔ́ ánógé Ɛsɔwɔ muú ɔlú né mfaánebuú.

¹⁴ Neɣáne ɛfwyale ɛniné negbée maɣáne apeá

nekoó, wúgẹ eniné negbeé áléé nechwáó.

Ekiénné Ẹsṳwṳ ẹwé ẹgbeé makiénné akénéama ẹfṳme mbá wúú

¹⁵ Ne ekiénné Ẹsṳwṳ ẹwé ẹgbeé akénéama ẹfṳmégé mbá wúú, nwú meko makiénné Ẹsṳwṳ ndere ájógé kenké áké, “Ata Ẹsṳwṳ sé ne muú wúú ayi ji ayaá nnó ábé mempoó se awyaá uto mangbaré gefwa fa mme nana. Ne Ẹsṳwṳ ágbáregé gefwa tẹ kwyakwya ne kwyakwya.”

¹⁶ Ajógé mbá, ákpakpa bimbá, esaá meso eni abi ájwálé mfaá uluá gefwage bwá né mbe ushu Ẹsṳwṳ ákwe mashu mme né mbe ushu Ẹsṳwṳ áféé Ẹsṳwṳ, ¹⁷ áké, “Ata Ẹsṳwṳ, wá Muú Ọpṳwáó amu, wá muú ọlu ne ọbá ọlú, ẹsé déchyege wá matame néndé ọleré gekpékpégé uto bi wá ọwyaá ne ọbá mangbaré gefwa jyéé fa mme. ¹⁸ Ne báó abi abá alá ápá fṳ Jus, ẹbwá ábáó metáó usáó ne wá dáó. Yémbá gébégé ẹyigé wá ọlerégé metáó usáó wyẹ gekwóné. Ne gébé gekwóné ẹyigé wá ọsáó mpa báó abi ágbóó. Gébé ntó gekwóné ẹyigé wá ọchyege nsa mbaá báó utoó byéé, báó ẹkpávẹ Ẹsṳwṳ ne báó ako abi áfáó wá, abi aṳea gẹmẹ ne abi alá aṳea wá. Ne gébé gekwóné ẹyigé wá ọwane báó abi áwáne báó ako abi áwáne báó fa mme yina.”

¹⁹ Aféége Ẹsṳwṳ mbá, gepúgẹ Ẹsṳwṳ né mfaánebuú génene. Ne mengé mekwaá menomenyéé ẹwé ẹtené mbaá menomenyéé ẹwé Ẹsṳwṳ anyéé ne báó bíí ndere ẹlú né mmu gepúgẹ Ẹsṳwṳ ẹyigémbá. Ne ngé ndere gasama akelé mamama, nefe nénya gbanṳbanṳ, mbaá áwyaale mme anyíí tegetege, ne makaṳkoma akwene gejame.

12

Mendée fɔ ne mmyɔ ayi ákuú nnó dragɔn

¹ Né gébé εyigémbɔ, ngé gekpékpéégé genó fɔ eyi getané né mfaánebuú. Ngé mendée fɔ ayi ndée eyi ji afyεé elú ηmεé ηmεé, anεré uka bíí né mfaá mfaá. Akwere εlá gefwa εwé εwyaá ambe áfyaneápeá. *

² Mendée yina alú ne unε, ne ndεere nebyεé némyεé ji ákalege gétúgέ awuú ubale nebyεé.

³ Ne mma ngé gekpékpéégé genóge fɔ eyi getané né mfaánebuú, nké mpélé, ngé gekpékpéégé mmyɔ megele, ayi apyεé εfɔ, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Ne akweré maá εlá gefwa né yéndé mekpo wuú. ⁴ Akaregέ ambe ayi alú né mfaá né malu áléé, mmyɔ ayina ase megyε wuú ajá melú εma agβε fa mme. Akwilé atene né mβε ushu mendée yimbɔ ayi alú mambyε maá, agile nnó mendée yimbɔ abyεgέ maá ji abɔ ányεé.

⁵ Ne mendée yimbɔ abyε maá wuú mende. Maá yimbɔ ne abɔ́ mámβε mfwa né malɔ mme meko. Agbaregέ nyε bɔ́ mme meko ne amu matomato. Ndεere ábyené maá yimbɔ, áchwó fɔ́ ji ákpa ji áfé mbaá Εsɔwɔ né mbaá ayi geluɔge gefwa jíí gelú.

⁶ Ne mendée yina jimbɔ́ abó afé né mashwɔne mbaá ayi Εsɔwɔ ákwyεé ábelé nnó ji abε wyεé, akpe bu né ndɔ dele meso usaá ufyane ulεé meso εfyá.

⁷ Εpyεgέ mbɔ, ummyε ukwe né mfaánebuú. Mfwa makiénné Εsɔwɔ ayi akuú ji Mikel ne anɟba bíí, ámyε ne mmyɔ yimbɔ ne bɔ́ bíí ntó. ⁸ Yémbɔ Mikel ne anɟba bíí ámmyε ápwɔ mmyɔ yimbɔ ne bɔ́ bíí ne ákamé sé nnó mmyɔ yimbɔ ne bɔ́

---

* **12:1** Elú wáwálé nnó: Mfaá ayi ájógεmbɔ, elé mfaá ayi ágεnege ne utuú.

bií ama abɛ ne melú manjwólé né mfaánebuú wó. ⁹ Abú gekpékpé mmyɔ yimbɔ né mfaánebuú áshulé fa mme chóncho ne makiénné jíí. Mmyɔ yina ne ákuú nnó danchɔmeló, muú mawáme, jí ne alú mmyɔ ayi aló mé tété nya mambwólégé bɔ́ fa mme.

¹⁰ Ne nwú muú fɔ́ ajó kɛnké né mfaánebuú aké, “Nana Ɛsɔwɔ ɛsé aferé bɔ́ né ɛfwyale gabo, alere bɔ́ ako uto bií jí awyaá né gefwa ɛyigé jí ágbárege ne Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré jí elá gefwa ayi jí atómé alere ntó uto bií fa mme. Néndé muú ayi aténege né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ sé utuú ne ɲwɔmésé ápyɛ mpa ne aɲmé sé ábú jí né mfaánebuú ashulé fa mme. ¹¹ Ne aɲmé ɛsé bina ammyɛ ápwɔ jí né uto manó Maá ɛgóɲme ami magbelé mme ne abya melóméló ayi ɛbwó ágarége. Ne ɛbwó áse yé geɲwá bwó ɛké genó wó ne átene nnó yé ɛbe élé negbo ɛbwó ágboó. ¹² Mfaánebuú ne bɔ́ ako abi ájwólégé wyɛ, bɛége ne nechóchó. Yémbó ɛbɔ́ nyɛ ne ɛnyú abi délú né mme ne mabéé mega néndé, danchɔmeló ashulé achwó báne ɛnyú ne metó usɔ néndé jí akaá nnó gébé jíí ɛyi gelaá géjásé wó.”

¹³ Mmyɔ yimbɔ agégé nnó ábú jí ashulé fa mme, alɔ́ mamfwénégé mendée yimbɔ ayi ábyɛné maá mende nnó awá. ¹⁴ Yémbɔ áchyɛ mendée yimbɔ ukpékpé ubagele upeá ebi úlú ɛké ebi nɛnya nnó ályéné ájyɛ ábí né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwyɛ ábelé nnó jí abéé wyɛ ábelé jí bu né aɲme áléé ne geba. ¹⁵ Ne mmyɔ yimbɔ awó manaá né meno, majá ɛké ɛbéé nnó ɲgbannyi ashwa mendée yimbɔ anó nnyi. ¹⁶ Yémbɔ mme apoó mendée yimbɔ, anéné meno anyú manaá ami mmyɔ yimbɔ awó mako. ¹⁷ Ɛpyegé mbɔ, mmyɔ yimbɔ metó

esó ji dṵṵ ne mendée yimbṵ, alyá ajye ηme ummye ne upyáne mendée yimbṵ, bṵṵ abi ábélege mabé Esṵwṵ ne bṵṵ abi ágaregé wáwálé ayi Jisṵs aleré né abya melóméló, nnó ebwṵ ne Mmyṵ yimbṵ atené né mbale ebéé mega.

13

Menya mebo ayi atáne né mmu ebéé mega

¹ Ndere mmyṵ yimbṵ aténe ewú, ngé menya mebo fṵ ndere atanege né mmu ebéé mega. Menya yimbṵ awyaá makpo akénéama, ne ambya afya. Ákweré maá ela gefwa né yéndé embya wuú. Né mfaá yéndé mekpo wuú asa mabṵ wye ami machṵṵ mabṵ Esṵwṵ. ² Menya yimbṵ afulé mekwaálá, awyaá uka eké ebi menya fṵ ayi afulé maamyε ákuú ji nnó beé. Ne meno wuú elú eké menó genyanya. Ne mmyṵ yimbṵ achyεé menya mebo yimbṵ, uto ebií ne gekpekepegé eshye wuú nnó, agbaré gefwa. ³ Menya yimbṵ, mekpo wuú ema, elu eké abṵ akε gepa wye eyi gelú manwá ji wáne, yémbṵ gepa eyigémbṵ, gegbo mé. Ne bṵṵ mme meko álá mano mekpo fuú gétúgé genó eyina, áló mankwṵlege ji. ⁴ Ebwṵ ako ánógé mmyṵ yimbṵ gétúgé ji achyεé uto bií mbaá menya mebo yimbṵ. Ne ánógé ntó menya mebo yimbṵ ajógé aké, “Ndémuú alú eké menya yina, ne waá ákágé mmye umye ne ji?”

⁵ Ne ályaá menya mebo yimbṵ nnó ádógé ebwṵ ewṵme áchógé mabṵ Esṵwṵ, ne ályaá ji ntó nnó aleré uto bií né usaá bṵ amfaá upeá meso epeá. ⁶ Menya mebo yimbṵ aló manlwεerege Esṵwṵ, achṵṵ mabṵ mií ne ami bṵṵ Esṵwṵ abi álú né mfaánebuú.

⁷ Achyɛɛ ji ntó uto nnó ammyɛ bee ne bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ fa mme apwɔ ɛbwɔ́. Ne áchyɛɛ ji ntó uto nnó, abɛ mfwa mbaá matóó mme mako, ufɔ́ɔ ufɔ́ɔ bɔ́ɔ, ufɔ́ɔ ufɔ́ɔ mejɔ́ɔ, ne malɔ mme mako. ⁸ Ne bɔ́ɔ ako abi álú fa mme ánógé nyɛ menya mebo yimbɔ́. Ɛbwɔ́ bina ne tɛ ula ulɔ́ɔ mme álá ása fɔ́ mabɔ́ bwɔ́ né mmu ηwɛ ayi asame mabɔ́ bɔ́ɔ abi ábɔ́ɔ nyɛ geɟwá ɛyi gélagé byé. Nwɛ yimbɔ́ elé ayi Maá egɔɟme ayi abó awáne.

⁹ Muú ayi awyaá matu áwú. ¹⁰ Yéndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ mé nnó apyɛ ji, apyɛne nyɛ ji. Yéndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔ́ɔ mɛ nnó áwá ji ne aparanja, áwané nyɛ ji ne aparanja. Ɛwéna elú elé majyɛ mbaá bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ nnó abɔ́ mankogé matɔ́ɔ, áfyɛɛ wyɛ metɔ́ɔ ne ji.

Menya mebo ayi átane né mmu mme

¹¹ Ne mma ngɛ menya mebo ayi fɔ́ ndere atanegɛ né mmu mme. Awyaá ambya apeá ɛké maá egɔɟme, ne ajógé mejɔ́ɔ ɛké mmyɔ́. ¹² Ase uto uko ɛbi menya mebo ayi mbɛ awyaá apyɛ ukpɛkpɛ unó né mbɛ ushu wuú. Apyɛɛ mme ne bɔ́ɔ ako abi ájwɔlegé wyɛ ánógé menya ayi mbɛ yimbɔ́, ayi gepa ɛyi gelu manwá ji gegbóo. ¹³ Ne menya mebo yimbɔ́, ayi atane né mmu mme, apyɛ ukpékpé ufélekpa ɛbi yɛ ɛbelé mewɛ ɛtane né mfaánebuú ɛkwe mme bɔ́ɔ ako agé. ¹⁴ Abwɔ́lé bɔ́ɔ abi álú fa mme né ufélekpa ɛbi ályaá ji apyɛɛ né mbɛ ushu menya ayi mbɛ. Agaré ɛbwɔ́ nnó ákwyɛɛ meló uka ayi afulé menya ayi abɔ́ akélé ji gepa ɛyi geké gewa ji yémbɔ́ álá gbóo wɔ́. ¹⁵ Ne ályaá menya ayina nnó ato geɟulé mbaá meló uka yimbɔ́ nnó abɔ́ geɟwá, ájógé mejɔ́ɔ, apyɛ nnó áwá bɔ́ɔ ako abi álá ánógé

fɔ ji, ¹⁶ apyɛ ntó áfyɛ bɔ́ɔ ako gelo né egbe ebwɔnyɛ yé ne mampwɛ. Abi álá aɲea gemɛ wɔ́ ne abi aɲea gemɛ, ubyá bɔ́ɔ, afwa ŋka, afwé ne abi álá pɔ́ afwé, afyɛ ebwɔ́ uló mmyɛ. ¹⁷ Apyɛmbɔ́ nnó muú álá pɔ́ ne gelo eyigémbɔ́ ákpogé fɔ́ genó yé ebé elé mana genó anamé fɔ́. Ne gelo eyigémbɔ́ geténé mbaá mabɔ́ menya mebo ayi mbe, yé ebe elé nɔmba ayi aténé mbaá mabɔ́ mí.

¹⁸ Ewéna elú lé majyɛ mbaá bɔ́ɔ ako nnó yéndémuú abɛ ne denɲa né meɲɔ́ ewéna. Ne yéndémuú ayi awyaá defɔ́ɔ afere akaá ulaá geloge menya ayina. Geji geténe mbaá mabɔ́ mekwaá. Ne gelo jí elé “666”

14

Maá egɔɲme ne usaá dɛle bɔ́ɔ ukénéama meso eni

¹ Ne nké mpelé, ngé maá egɔɲme ndere aténé né mfaá mekwɛ ewé ákuú nnó Sayɔn ne usaá dɛle bɔ́ɔ ukénéama meso eni. Asa mabɔ́ Maá egɔɲme ne ami Nte wuú né mampwɛ ebwɔ́. ² Ne nwú meko muú fɔ́ né mfaánebuú, meko yimbɔ́ awyale eké meko makɔne nnyi ne anyáne ntó kenké eké nefe. Meko ayi nwú mbɔ́ alú eké bɔ́ɔ ákwelé bɔ́ dandyɛé ebwɔ́. ³ Ne njune bɔ́ɔ bina ákwa ekwɔ́ mekɛ né mbe geluɔge gefwage Eɔwɔ́ ne menya eni eyi elú mebe ne ákpakpa. Ne yé muú ayi ákágé ekwɔ́ ewéna apɔ́, ekosé ebwɔ́ ambɔ́ɔ ne ákaá. Ebwɔ́ bina ne álú bɔ́ɔ abi Eɔwɔ́ áwené gemége ebwɔ́ né gabo fa mme. ⁴ Ebwɔ́ bina ne álú bɔ́ɔ abi ábele menyammyɛ ebwɔ́ pɔ́pɔ́ yé andée álá akaá wɔ́, gétúgé álú ubwyɛne. Ebwɔ́ ákwɔ́lege Maá egɔɲme ájyɛ yéndé mbaá ayi jí ájyɛé. Alú bɔ́ɔ abi Eɔwɔ́ áwené gemége bwɔ́ né gabo né geluage bɔ́ɔ ako abi álu fa mme. Ebwɔ́ álu

ndere mbwe mbe ayi áchyéé mbaá Ɛsɔwɔ ne Maá ɛgɔɬme. ⁵ Gebyɔ gepɔ fɔ ɛbwɔ né meno néndé ɛbwɔ álu pópó ápó ne deba.

Makiénné Ɛsɔwɔ áléé ágaré mekomejɔ Ɛsɔwɔ

⁶ Ne mma ngé ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwé fɔ ndere ɛlyenege té mfaá. Ɛkpa abya melóméló ayi álu tɛ kwyakwya mangaré mbaá bɔ́ malɔ mme meko. Yéndé ntó, ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ne ufɔ́ ufɔ́ bɔ́. ⁷ Ɛjɔ́ ne meko kenké ɛké “Ɛgɛ Ɛsɔwɔ ne nógé ji néndé gébé gekwané ɛyigé ji asɔ́ mpa bɔ́ fa mme. Ndere ɛlúmbɔ, fɛge ji muú akwyéé mfaá ne mme chónchó ne mabéé mega ne ambu annyi.”

⁸ Ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwé fɔ ɛwé ɛgbeé makiénné ápeá ɛchwɔ ntó, ɛké, “Babilɔn ákwe, meló ɛwé ɛbɔ ɛlú meló ɬgɔ ɛkwe ‘burup’ ɛwɔ ɬgma mme. Manane jíí ayi ji anané tametame áchó malɔ mme mako. Manane ji yémbɔ alu ɛké ɛlé mmɔ́ ne ji achyéé malɔ ayifɔ anyuú mapyɛné ɛbwɔ.”

⁹ Ne ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwé fɔ ɛwé ɛgbeé makiénné áléé ɛchwɔ ntó, ɛjɔ́ ne meko kenké ɛké, “Bɔ́ abi ánógé menya mebo ne meló uka wuú, ne ákame nnó menya yimbɔ afyéé ɛbwɔ gelo jíí né mampwe ɛbwɔ yé né amu ɛbwɔ, ¹⁰ Ɛsɔwɔ achyéé nyɛ ntó ɛbwɔ ɛfwyale. Ɛfwyale ɛwémbɔ ɛbé nyɛ ɛké mmɔ́ matomato ami álá áchwaré ne maná wɔ́, amí Ɛsɔwɔ afyéé né mmu ɬkɔ wuú ayi metɔ́ usɔ́. Ne Ɛsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛbwɔ á́sɔ́ né mmu mewɛ ɛwé ɛlulú ne genó ɛyigé ákuú nnó sɔ́lfɔ. Ne ɛbwɔ á́sɔ́gé nyɛ né mbe ushu makiénné ukpea ne Maá ɛgɔɬme. ¹¹ Ne amuawɛ ayi atanegé né mewɛ ɛwé ɛsɔ́ ɛbwɔ, átanegé nyɛ wyɛ tanegé té kwyakwya ne kwyakwya. Bɔ́ bina abi ánógé menya mebo yimbɔ

ne melo uka wuú ne yendemuú ayi ákame nnó menya yimbọ afyẹé ji gelo eyi getene mbaá mabọ mií, ugbeé mmye upó ne ebwó utuú ne nwọmese.”

¹² Mechọ ewéna elú elé majyẹé mbaá bọ́ Ẹsọwọ nnó ákogé matọ́ ebwó. Ebwó bina ne ábélege mabe Ẹsọwọ ne áfyẹé wye metọ́ ne Jisọs.

¹³ Ne nwú meko muú fọ né mfaánebuú nkane ajógé ne me, aké, “Sa meko mejọ́ eyina: aké elọ nana ejyegé mbe metọ́ megọmegọ ebéé ne bọ́ abi ágboó ndere aṅkwólé Jisọs Kras.” Ajógémbọ Mendoó Ẹsọwọ ekamé eké “Eeh elú wáwálé. Ebwó ágbéegẹ nyẹ mmye né utọ́ ebwó néndé nsa utọ́ ulúlú ebi ebwó ápyẹé akwọlege nyẹ ebwó.”

Jòn agé amẹ gejya ndere Ẹsọwọ asọ́ nyẹ mpa bọ́ né bií bi kwyakwya

¹⁴ Ne nké mpelé, ngé geko eyi gelu pópó, ne muú fọ ajwólé né mmu geko eyigémbọ alú eké maá nte mekwaá, akweré ẹla gefwa ewé akwyẹé ne gul. Agbaré ẹga mechyamechya né ebwọ wuú, ẹga yimbọ awya geti getyẹ getyẹé. ¹⁵ Ne ekiénné Ẹsọwọ ewé fọ etane né ẹcha upẹ Ẹsọwọ, ekú muú ayi ajwólé né mmu geko kenké eké, “Lọ mankye mbwe ne ẹga wye ayi ọgbaré, néndé gébé eyigé ákye mbwe gekwané ne mbwe ayi álu né mme ákwóné mankye.” ¹⁶ Ejógé mbọ, muú yimbọ né mmu geko afu ẹga wuú né mme, akye mbwe né mme meko.

¹⁷ Ẹpyegé mbọ, ekiénné Ẹsọwọ ewé fọ etané né mmu ẹcha upẹ Ẹsọwọ né mfaánebuú. Ewú ntó ẹgbaré ẹga mechya yimbọ ayi ákuú nnó shẹkẹl.

¹⁸ Ne ekiénné Ẹsọwọ ewé fọ, ewé ebọ́ uto ẹpwọ mewẹ etané kwókwólé ne geluógé upẹ Ẹsọwọ, ekúu ekiénné ewé ẹgbaré ẹga mechyamechya ejọ́ kenké

eké, “Gé umpɔme unɔ́ ɛbi ákuú nnó grɛp, uwɔme né mme ugɛle. Cho sɔ́ uchóchó bwó ne n̄ga ayi wɔ ɔgbaré mbɔ.” ¹⁹ Ejógémbɔ, ekiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ, ɛfɔ n̄ga wuú fa mme, ɛsɔré umpomé grɛp ɛbimbɔ, ɛju né mmu ɛjya ɛwé aɲamege ubi wye. Ɛjya ɛwéna ɛténé mbaá metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ ɛwé ji áleregé nyɛ bɔ́. ²⁰ Ɛjya ɛwéna ɛpófó né melɔ. Ɛfɛmbó ne ájyale upɔme ɛbimbɔ manó matané, makó byɔgɔlɔgɔlɔ eké ɛbɛé. Metyɛé ɛbɛé manó ɛwémbɔ elú usaá n̄kpa nekɛ ufya. Ne ugome ɛbɛé ɛwéna úlú genóge matyɛé amu ápeá.

15

Makiénné Ɛsɔwɔ akénéama áchwó ne ufɔ́ ɛfwyale ukénéama

¹ Unó bimbɔ ukoógé, mma ngé gekpékpé gé genó gefɔ́ né mfaánebuú ɛyigé me nlá nkágé garé. Geɲeá ne gepwɔ amu. Genó ɛyigémbɔ elé makiénné Ɛsɔwɔ akénéama ayi akpané ufɔ́ ɛfwyale ukénéama. Ɛfwyale ɛwéna ne elu ɛwé kwyakwya néndé elé né ufɔ́ ɛfwyale bina ne Ɛsɔwɔ alerege nnó metɔ́ usɔ́ wuú ɛbye.

² Ne ngé genóge fɔ́ ɛyi gelú eké ɛbɛé mega. Gelú ɛfɛé ɛfɛé áchwaré ne mewɛ. Ne bɔ́ abi ammyɛé apwɔ́ menya mebo yimbɔ ne meló uka wuú, ne alá akamé fɔ́ nnó afyɛé ɛbwó gelo né mmyɛ ɛyi geténe mbaá mabɔ mii wó, átené né mapeá ɛbɛé mega ɛwéna ɛwé elú ɛfɛé ɛfɛé. Agbaré man̄ke ayi Ɛsɔwɔ achyɛé ɛbwó. ³ Ne ákwa ekwɔ ɛwé Mosis muú utɔ́ Ɛsɔwɔ abó akwané ne ɛwé Maá ɛgɔɲme abɔ akwane, aké, “Ata Ɛsɔwɔ Muú Ɔpwɔ́ amu, unó bi wɔ ɔpyɛé úlú ukpékpé ne upwɔ́ amu. Wɔ ɔlu mfwa malɔ mme mako. Depó etyɛ etiré wɔ ɔpyɛ

délú wáwálé ne cho. ⁴ Ata yé muú fɔ apó ayi álá afɔ́ wɔ, yé muú fɔ ntó apɔ́ ayi álá nógé wɔ néndé, wɔ mbií ne ɔlu muú ukpea. Bɔ́ malɔ́ mme meko ánogé wɔ néndé yéndémuú agé nnó depó etye etire wɔ ɔpye délu cho.”

⁵ Bɔ́ bina anerege mankwa ekwɔ ewéna, nké mpélé echa upɛ Esɔwɔ né mfaánebuú enené nge maá getoge ukpea Esɔwɔ né mmu.

⁶ Makiénné Esɔwɔ akénéama ayi agbaré ufɔ́ efwyale ukénéama átané né mmu echa upɛ Esɔwɔ ewémbɔ. Afye mandée pópó ayi ágenege, ne yéndémuú bwɔ́ áni gebagé ndeé genɔ́ ji né ewome.

Uba mandeé bimbɔ́ ugenege eké gul. ⁷ Ne menya ama né geluage menya eyi elú mebe eni, achyéé makiénné Esɔwɔ ayina akénéama ukú ukénéama, ebi akwye ne gul, ukú ebimbɔ́ ugbeé ne metɔ́ usɔ́ Esɔwɔ muú alu mebe te kwyakwya ne kwyakwya.

⁸ Ne amuawe ayi alerege nge ne utoó Esɔwɔ, agbeé né mmu echa upɛ Esɔwɔ ewémbɔ. Ne yé muú akágé kpé fɔ́ né mmu echa ewémbɔ, kpaá té ufɔ́ efwyale ebi makiénné Esɔwɔ yimbɔ́ achwɔ́ ne ubi ekogé.

16

Kwyakwya ufɔ́ efwyale ukénéama ebi Esɔwɔ achyege

¹ Ne nwú meko muú fɔ́ né mmu echa upɛ Esɔwɔ ewémbɔ ndere ajɔ́ kenké ne makiénné yimbɔ́ akénéama aké, “Chóge dégbɛ genó eyi gelú né mmu ukú ebimbɔ́ ukenéama ebi ugbeé ne metɔ́ usɔ́ Esɔwɔ né mme.”

² Ajógé mbɔ́ ekiénné Esɔwɔ ewé mbe ejye gbe genó eyi gelu né mmu gekú jí fa mme. Egbegé mbɔ́, ubobo dekpa etire denome ne démyéé deshulé né

mmye bọ́ abi áwyaá geloge menya mebo ne ánógé meló uka wuú.

³ Ne ekiénné Ẹsọwọ ewé epyeé makiénné apea ejye gbẹ genó eyi gelu né mmu geku jíí né ebéé mega, ebwólé ẹla eké manoó genkwógé muú. Ne yéndégenó eyigé gelú né mmu ebéé mega gegbo.

⁴ Ne ekiénné ewé epyeé makiénné áléé, ejye gbẹ genó eyi gélú né mmu ejíí gekú né mabéé ne ambu nnyi, manaá mako mabwólé mala manoó manoó.

⁵ Epyegé mbọ, nwú ndere ekiénné Ẹsọwọ ewé ebọ́ mannyi mako ejọ́ eké, “Eeh wọ muú ukpea. Wọ muú ọlu ne ọbọ ọlú, mpa wye yi ọsọ́ alú cho.

⁶ Néndé bọ́ áwá nya bọ́ ukpea ne bọ́ ekpave bye, wọ ọchye ebwó manoó nnó ányú. Abó mbọ lé nsa mbaá genó eyigé ebwó ápyeé.” ⁷ Ajógé mbọ, nwú meko muú fọ ndere atane né geluógé upẹ Ẹsọwọ ajógé aké, “Ata Ẹsọwọ wọ Muú Ọpwoó amu, mpa wye ayi ọsọ́ alú cho, ne wáwálé.”

⁸ Ne ekiénné Ẹsọwọ ewé epyeé makiénné ani, egbẹ genó eyi gelú né mmu ejíí gekú né ñmẹé, ẹlyáá nnó ñmẹé edo bọ́ awú gekpọ́sógé ubalé eké ebi mewẹ. ⁹ Ubalé bina upyeé bọ́ álwerege Ẹsọwọ muú ẹfwyale ewéna elú jí né amu, yémbọ ákwọ́ré fọ matọ́ ebwó alyáá gabo ayi ebwó apye, áfegé Ẹsọwọ wó.

¹⁰ Ne ekiénné Ẹsọwọ ewé epyeé makiénné ata, egbẹ genó eyi gelú né mmu geku jíí né mfaá geluoge gefwage menya mebo yimbọ. Egbegé mbọ, mbaá ayi menya mebo yimbọ ágbáregé gefwa jíí wye ala gemuagemua. Ne akwaá ányeé manomé gétúgé ubalé ebi ebwó áwuú. ¹¹ Alwéré Ẹsọwọ muú alu né mfaánebuú gétúgé ubale ebi ebwó áwuú, ne upa

ebi ebwó áwya né mmye. Yémbò ákwòre fò matóó bwó ályaá gabo ayi ebwó ábó ápyeé wó.

¹² Ne ekiénné ewé epyeé makiénné akéné, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né ebeé kpaá ewé ákuú nnó Yufretis. Egbegé mbò, ebeé ewémbò ewa meko, mampye nnó afwa abi atane né egbe ewé ñmèé etanege agé meti ákoó. ¹³ Epyegé mbò, ngé ubobo mandoó nchye áléé ayi álu eké bò mantwèrè átané né meno mmyò yimbò ne meno menya mebo ne meno muú ekpávé ayi gebyò. ¹⁴ Mandóo yina elé aló nchye abi ápye ufélekpa. Ajye bané afwa mme meko nnó ánywére ebwó mbaá ama ákpomé mmye mamye bee né gekpékpégé bií ebi Èsòwò Muú Apwóó amu achwóó.

¹⁵ “Wúgé, me nchwóó nyè eta nyú ndere menjo achwóó né gébé eyigé muú ala akaágé. Galógáló alú ne muú ayi abeé peé, abelege mandeé jíí chanchá nnó ekáge ji ake gejogéné akpa mekpo unóó.”

¹⁶ Ne mandoó nchye yimbò, anywèrè afwa mme ako né melu ema. Ákuú melu ewémbò né mejóó bóó Hibru nnó Amagedòn.

¹⁷ Ne ekiénné Èsòwò ewé egbeé makiénné akénéama, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né mmu gejulé. Egbegé mbò nwú meko muú fò ndere atane né mmu gepúgé Èsòwò mbaá ayi geluoge gefwage Èsòwò gelu. Ajóó aké, “Nneré yéndégenó.”

¹⁸ Ajógémbò, gasama ake mamamama, mbaá awyale wyòwyò, mamfeé ányá gbanḡbanḡ ne mme anyigé ne eshye. Gefóó eyigé ákwaá alá álu danḡgé té mme alóó. ¹⁹ Mme anyigé mbò, melò kpaá ekaré né malu áléé, ne malò kpakpa né mme meko akwe. Ne Èsòwò ate gabo ayi Babilòn ápyeé, ápye

ji anyú mmɔ́ ami malu né mmu ηkɔ wuú. Mmɔ́ amibɔ matene né metɔ́ usɔ́ Ɛsɔwɔ. ²⁰ Yéndé melɔ metɔ́ nnyi ne makwe kpakpa áseé. ²¹ Ne ukpékpe makankoma ayi gema genɔ́ eké usaá bɔ pɔη uta atané mfaá ákwe bɔ́ né mmye. Bɔ́ álweré Ɛsɔwɔ gétúgέ ubale makankoma ebi ebwɔ́ áwu néndé, ubale bina uja dɔ́. *

17

Gekpékpegé mendée eno

¹ Ne ekiénné Ɛsɔwɔ ema né geluage makiénné akénéama ewé egbaré ukú ukénéama echwɔ́ jɔ́ ne me eké, “Chwɔ́ me nɛrege nyε wɔ efwyale ewé Ɛsɔwɔ achyεge nyε gekpékpegé mendée eno muú ajwɔlé né gejamégé mannyi. ² Afwa mme ana manane tametame ne ji. Ne manane ayi ji anané tametame achalé bɔ́ mme ako eké elé mmɔ́ ne ji achyεé ebwɔ́ anyuú mapyεne ebwɔ́.”

³ Ne Mendoó Ukpea echwɔ́ me mmye ne ekiénné Ɛsɔwɔ ewémbɔ́ ékpá me mfé né mashwɔne. Njyεge ewú, ngé mendée fɔ́ ndere ajwɔlé né mfaá menya mebo fɔ́. Menya yimbɔ́ alú megelemegεle, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Asa gejamégé mabɔ́ wyεé amí machɔ́ mabɔ́ Ɛsɔwɔ né menyammye wuú meko. ⁴ Mendée yimbɔ́ afyε mandée magεle ne mandée gefwa, akwyεé menyammye wuú ne unó densɔ́ ebi akwyεé ne gul. Mataá ηka ne unó ebifɔ́ ebi ujame ηka dɔ́. Akuú ubi nnó pεls. Agbaré amo ayi akwyε ne gul. Amo yimbɔ́ agbeé ne uboboo unó bi utene mbaá manane tametame jí. ⁵ Asá mabɔ́ né népwe níí

* **16:21** Elú wáwálé nnó: Bɔ́ pɔη bina anɔ́ wyε eké uba simen upea.

ami matene né genó gefo eyigé bọ́ alá ákaágé garé. Asá wye áké, “Gekpékpégé Babilon, mma andée eno ako, ne muú ayi ubobo unó bi upyée fa mme utanege ji né amu.” ⁶ Ne ngé nnó manoó bọ́ Eṣowọ ne bọ́ abi bọ́ áwáne gétúgé ápyée genó eyi Jisṣ akẹlege mampye mandée yimbọ eké mmọ́.

Ngégé nla meno mekpo fuú. ⁷ Yémbọ ekiénné Eṣowọ eké, “Ulannó wọ ọlaá meno mekpo fuú?” “Ngarége nyẹ wọ genó eyigé muú alá ákagé garé eyi getome ne mendée yina ne menya mebo makpo akénéama ne ambya afya ayi akpane ji ákéne. ⁸ Menya mebo ayi ọbọ ọgené mbọ, abọ alú nya mebe, yémbọ apọ sé mebe. Atanege nyẹ né mmu gepyée eyi geláge pọ ne kwyakwya akwọ ewé. Ne ajoye nyẹ né mbaá ayi awáne nyẹ ji. Ne bọ́ abi álú fa mme, abi te ula ulọ́ mme Eṣowọ alá asá fọ́ mabọ bwọ́ né mmu ọwe ayi ásame mabọ́ bọ́ abi ábọ́ nyẹ genwá eyi geláge byé wọ ágege menya yimbọ́ aláá nyẹ mano mekpo fuú, néndé menya yimbọ́ abọ́ alú nya mebe ne nana apọ́sé yémbọ́ amágé chwọ́ nyẹ.

⁹ “Mechọ́ ewéna ekẹlege bọ́ abé ne denja. Makpo menya yimbọ́ akénéama áténe mbaá makwe akénéama ayi mendée yimbọ́ ajwọlé wye.

¹⁰ Makpo yimbọ́ ntó akénéama áténe mbaá afwa akénéama. Né geluage afwa bimbọ́, ata agbo me, ama alú né gefwa nana, ama ayi alaá alú danchwọ́. Achwọ́gé ágbárege nyẹ gefwa jíí né mboó gébé.

¹¹ Ne menya mebo yimbọ́ ayi abọ́ alú nya mebe, ne nana alá apọ́ sé, agbeé mfwa ayi agbeé afwa aneé. Ne ji alú mfwa ama né geluage afwa bimbọ́ akénéama. Ne ajoye nyẹ né mbaá ayi awane nyẹ ji.

¹² “Ambya yimbọ́ áfya ayi wọ ọgéne mbọ́ áténe mbaá afwa áfya abi alá alú danse uto mamgbaré

gefwa, yémbó áchyege nye ebwó ne menya mebo uto mamgbaré gefwa né nchwa neke ama. ¹³ Afwa bina áfya, ákamege nye meko ama, áchyéé eshye ne uto gefwagé bwó mbaá menya mebo yimbó. ¹⁴ Ebwó áhmeé nye ummye né Maá egòhme. Yémbó, Maá egòhme ne aḡkwolé bií abi ápyéé genó eyi ji akélege, ebwó abi Esòwò akuú ne ajya ammye nye ápwò ebwó néndé ji alú mfwa ayi abóó afwa ako ne Ata ayi abóó bò Ata ako.”

¹⁵ Ne ekiénné Esòwò ema ejóó ne me eké, “Man-nyi ayi wò ògene mbó, ayi mendée eno yimbó ajwólége wyéé aténe mbaá njune bóó, ufóó ufóó bóó, maló mme meko, ne ufóó ufóó mejóó. ¹⁶ Menya mebo yimbó ne ambya afya ayi wò ògéne mbó, áji ne menya yimbó jimbó ápaá nye mendée eno yimbó. Afóge nye yéndégenó eyigé ji awyaá, ályaá ji gejógené. Afyéé nyé menyammye wuú ne áso ji ne mewé. ¹⁷ Néndé Esòwò ne áfyéé mechó ewéna né matóó afwa bina nnó ákamé meko ama, achyéé utoó gefwage bwó mbaá menya mebo yimbó, nnó apye ndere ji Esòwò akélege kpaá té yéndégenó eyigé ji Esòwò ajóó gepyéé wáwálé.

¹⁸ “Mendée ayi ògéné mbó, aténe mbaá melo kpaá ewé ewyaá mfwa ayi abóó afwa maló mme mako.”

18

Melo Babilon ekwe

¹ Unó bina ukogé, ngé ekiénné ewé fò ndere etané né mfaánebuú éshulé fa me. Ewya gekpékpé uto ne genbó eyi getane ji mmye gepye mme meko agéne.

² Ne ejóó kenké eké, “Gekpékpégé melo Babilon ekwé burup, ela lé melú ujwolé aló nchye ne mbaá ayi

mandoó nchyeé ne denwyone debodebo ne etiré bɔ́ó alá akií débigé wyéé. ³ Néndé manane ayi ji ánáne tametame achalé mme meko eké élé mmáó ne ji achye ebwó anyú mapyene ebwó. Afwa mme ábelé ntó ne ji ne bɔ́ó abi akene gesé fa mme ákwe gefwa gétúgé geṅge manane tametame jíí.”

⁴ Ne nwú ntó meko ayi fɔ́ ndere atane né mfaánebuú. Aké, “Bɔ́ó ba, tanege délyaá ji ékágé dékpe mbwa ne gabo wuú, ne nnó ékágé dékpe ntó né efwyale ewé ji agene nyé. ⁵ Gabo ayi ji apyéé mbogé ákwigé jí né nchwe akwonege né mfaánebuú. Ne Esɔ́wɔ́ ate gabo wuú. ⁶ Pyegé ne ji wyé ndere ji ápyéé ne enyú. Genó eyigé ji apyéé ne enyú shuge ji amu manáne ápeá. Fyegé mmáó né mmu amo magbeé, déchwaré mami matoó mapwɔ́ ami ji áchwaré achyéé bɔ́ó anyuú, déchyéé ji anyú mami. ⁷ Ne pyegé ji ágé efwyale ne ali wyé ndere ji áfegé gemé jíí, ányéé apoge né mmu gabo. Ji adoó ebwɔ́ ewome ajógé aké, ‘Me mfwa mendée mpó fɔ́ mekwí ne mbéé fɔ́ ne mesome kájka’. ⁸ Ne gétú eyigémbɔ́, efwyale éshúlege nyé ji mmyé né bíí uma ne mameé, mesome, ne emímí mesa. Ne asóó nyé ji né mewé néndé Ata Esɔ́wɔ́ ese muú asóó mpa wuú, aṅea apwɔ́ amu.”

⁹ Afwa mme abi ábelé ne ji, ebwó abi ákpené mbwa ne ji ányéé né mmu gabo apoge ágegé nyé amuawe ayi atanegé né mewé ewé esóó jí, álilí nyé alá ne mesome. ¹⁰ Ebwó átene tete gétúgé áfóó nnó ákpené nyé né efwyale ne melɔ́ Babilɔ́n, ájelege mmyé ajógé aké, “Ebɔ́ ne wɔ́ nnó, Babilɔ́n gekpekgé melɔ́ ne melɔ́ ewé eṅea gemé, efwyale éshulé wɔ́ mmyé né nchwaneké ama.”

11 Bɔɔ abi ákɛne gese fa mme álilí nyɛ alá ne mame néndé yé muú ayi áname unó gesege bwó ápɔ sé. 12 Yé muú apó sé ayi áname unó bi ɛbwó ákpóó. Unó bina élé gul ne seleba, mataá malómáló ne unó bi ujame ɲka dɔɔ ákuú ubi nnó pɛls, ɛshyɛé ndeé, ndeé afwa, ndeé megele ne gefɔgé ndeé ɲka ɛyi ákuú ɛji nnó silk ne unó bi akwyɛé ne ambya meshuú, unó bi ákwyɛ ne ufɔɔ ufɔɔ unɔɔ ɛbi ugɔɔ gebɛ unó bi ákwyɛ ne afyaákó, gese, ne gefɔgé ntaá ɛniné ákuú nnó mabel. 13 Unó ɛbifɔ ntó ɛbi alá name sé élé maweé ɲka ami manome gebɛ gelógéló, baá unɔɔ abi ápyɛ menyɛé agɔɔ ákuú abi nnó sinamum mɛéry, insent, ne frankinsent. Mmɔɔ grɛp, maweé ne menyɛé nkane: flawa melóméló ayi apyɛ brɛd ne mbeé gefɔgé nchi ɛyigé ákuú nnó whit. Ne utu nkane: mpɔ, magɔɲme, mpɔ mekagala, mboó gese uka úpeá ayi mpɔ mekagala ɛjame ne ákwaá abi ákpóó nkane afwɛ. Yé muú apó sé ayi aname unó bina uko. 14 Bɔɔ abi ákɛne gese ájógé nyɛ ne ji áké, “Unó ulúúló uko ɛbi wɔ ɔkelege nnó ube ɛbyɛé upó se. Ne unó uko ɛbi upyɛé nnó wɔ ɔbe gbɛne ɛbi upyɛ ntó nnó wɔ ɔkwɔ ɲgɔ ɔmáge gɛ sé ubi.” 15 Ne ɛbwó bimbɔ abi abɔɔ gefwa gétúgé ákɛne gese ne ji áténégé nyɛ tété ne ɛfɔɔ nnó ákpɛne nyɛ né ɛfwyale ne ji, álilí kenké ne mesome, 16 ájógé áké, “Ɛbɔ nnó, ɛbó nnó ne Babilɔn melɔ kpaá. Babilɔn alú nyá ɛké mendée ayi abɔ afyɛé mashyɛé ndeé, mandeé magele, ne mandeé gefwa. Akwyɛé menyammyɛ wuú ne unó desɔ ɛbi akwyɛ ne gul, mataá malómáló ne unó bi ujame ɲka dɔɔ ákuú nnó pɛls. 17 Né nchwa neke ama gefwa jí geko geno.”

Bɔɔ ákpakpa abi áɲeá gemɛ né masogéka ne bɔɔ

abi ákɛné wye, abi ápye utóó né mmu, ne abi ákɛne gese né mmu, átenege nye tété, ¹⁸ ákálege gétúgέ ágéné amuawe ayi atanege né mewε εwé asóó ji, ájelege mmyε áké, “Cha oo, ndé melo εwé εkwone gekpékpé melo εwé.” ¹⁹ Ne áchwε matwó ágbε né makpo bwó, álilé nye ála ne mesome metóó ájógé áké, “Ebo nnó, εbo nnó, ne melo kpaá, melo εwéna ne εbo elú meló εwé bóó ako abi awyaá masogéka né εβεé mega ákwene gefwa wyεé gétúgέ gefwa eyigé ji awyaá. Yémbó né nchwanekε ama, yéndégenó eyigé ji awyaá génó.”

²⁰ Enyú ako abi délú né mfaánebuú begé ne nechóchó néndé Εσωω achó melo Babilon. Ne enyú bóó Εσωω, áηgbá Kras ne bóó ekpávέ Εσωω begé ntó ne nechóchó néndé Εσωω asóó mε mpa wuú gétúgέ gabo ayi ji apyεé eta nyú.

²¹ Ajógé mbó, gekpekpegé ekiénné Εσωω fó εbwεé ntaá eniné nelú eké gekpékpegé ntaá eniné ákwóó unó efome né mmu εβεé mega jegemmm εjóó eké, “Wyε ndere ntaá eniné na nékwene ne εshye nechogeré, mbóntó ne áfómege nye melo Babilon ne εshye, áchó εwu. Ndere elúmbó bóó ámágé gé nye se εwú. ²² Ne ámágé wú sé meko nénjke ení ákwele, makwa ayi akwané, ambya ayi áfómege ne mbá né melo Babilon. Ne yé muú deshweé ama ayi amágé be wyεé ápó. Ne amagé wú nye sé ndere muú akwóó nchi né ntaá. ²³ Ne yé bíí uma ntó genjbogé etúlékán gegénege sé wyεé. Yé epaá neba muú áwuú sé wyεé. Bóó bíí abi ákɛne gese ne abó álu bóó abi áηea gemε fa mme yina, ne bóó megyaá bíí abwólé maló mme mako ne depóré megyaá bwó.”

24 Kwyakwya alu nnó Babilɔn áwá bɔ́ɔ ekpávé bíí ne bɔ́ɔ abifá ako abi álu bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ. Ne manoó bɔ́ɔ bina malu ji mmyɛ chónchó ne ami bɔ́ɔ ako abi áwáné né mme meko, ne Ɛsɔwɔ achɔ melɔ ewéna gétúgɛ gabɔ ewu.

19

1 Unó bina upyɛgɛ mbɔ, nwú gewyagɛ meko eké, meko gejamégɛ bɔ́ɔ né mfaánebuú. Akálege kenké áké, “Défɛé Ɛsɔwɔ, ji ne aferege bɔ́ɔ né efwyale gabɔ. Ji ne abɔ́ɔ ηgɔ ne uto ukó. 2 Mpa wuú alú cho ne wáwálé. Ji afyɛ gekpékpégɛ mendée eno yina né efwyale. Mendée yina ne achɔ́ bɔ́ɔ mme ne manáné tametame. Ɛsɔwɔ afyɛ ji né efwyale gétúgɛ manoó bɔ́ɔ utɔ́ bíí abi ji áwáné.” 3 Ama kalé kenké áké, “Défɛé Ɛsɔwɔ, amuawɛ ayi átánege né mewɛ ewé ɛsɔ́ ji ákwɔme ájyɛé mfaá té kwyakwya ne kwyakwya.” 4 Akálégɛ mbɔ, ákpakpa bimɔ esaá meso eni ne menya ɛyimɔ mebe eni, ákwe uwya mme ánógɛ Ɛsɔwɔ muú ajwólé né mfaá geluɔgɛ gefwa áké, “Amɛn défɛé Ɛsɔwɔ.”

Apyɛ epaá nebane Maá ɛgɔηme

5 Né meko muú fɔ, atané né geluɔge gefwagɛ Ɛsɔwɔ ajógɛ aké, “Fégɛ Ɛsɔwɔ se enyú ako abi délú baá defwɛ bíí ne dénógɛ ji abi áηea gemɛ ne abi álá áηea gemɛ wó.” 6 Ajɔ́gɛ mbɔ, nwú meko fɔ eké meko gejamégɛ bɔ́ɔ. Alu eké gewyagɛ makóné nnyi ne eké meko gekpɛkpɛge néfe. Akálege áké, “Défɛé Ata Ɛsɔwɔ se Muú Apwɔ́ amu, ji alú mfwa. 7 Ɛse ako débɛ ne nechóchɔ, débenege ji mabɔ ne déchyɛge ji ηgɔ, néndé bíí epaá nebane Maá ɛgɔηme ukwóné ne Mendée neba wuú akpome mé

mmye ágilɛ ji. ⁸ Achyɛ́ Mendée neba Maá egɔɔme eshyɛ́ ndeé nnó afyɛ. Mandeé yimbɔ́ ágeɛnege manemane, ne (átene mbaá ulóó melú ebi bɔ́ó Ɛsɔwɔ́ álerege).”

⁹ Ne ekiénné Ɛsɔwɔ́ ewémbɔ́, ema ejɔ́ó genó eyigé fɔ́ ne me eké, “Metɔ́ó megɔ́megɔ́ ebe ne bɔ́ó abi álóó ebwó nnó áchwó ányé epaá neba ne Maá egɔɔme.” Ne ema ejɔ́ó genó eyigé fɔ́ eké, “Mekómejɔ́ó eyina etane mbaá Ɛsɔwɔ́ jimbɔ́ó.”

¹⁰ Nwúge mbɔ́, nkwe ewu uka nnó nnógé ewú, yémbɔ́ ejɔ́ó eké, “Ɔpyegé fɔ́ mbɔ́, mentó nlú lé maá utóó Ɛsɔwɔ́ wye ndere wɔ́ ne ate aɲme byéé abi álú bɔ́ó Ɛsɔwɔ́ abi ákwɔ́legé wáwálé ayi Jisɔs aleré né genó eyi ji agaré. Nógé elé Ɛsɔwɔ́ néndé elé wáwálé ayi Jisɔs aleré né genó eyi ji agaré ne achyɛ́ bɔ́ó ekpávɛ́ Ɛsɔwɔ́ mekomejɔ́ó ayi ebwó ágarége.”

Kras ammye apwɔ́ menya mebo

¹¹ Ngɛ ndere mfaánebuú alu fuú, nké mpelɛ́ ngɛ mpɔ́ mekagala pópó. Muú ayi ajwólé né mfaá akamege nnó, muú ayi dékágé neré metɔ́ó ne ji, ji ayi apyɛ́ bɔ́ó ákagé wáwálé ayi atome ne Ɛsɔwɔ́. Aselé mati ayi alú cho mansɔ́ mpa ne ammye umyɛ ne bɔ́ó abi alá akií fɔ́ ji. ¹² Amɛ ji ageɛnege eké nenɔ́me mewɛ. Akwere gejamégé délaré gefwa né mekpɔ́ wuú. Asá mabo né menyammyɛ wuú ami yé muú alá ákágé ekósé wye jimbɔ́. ¹³ Awya nku ayi áfyɛ né mmu manoó ne mabo mií makamege nnó, “Mekomejɔ́ó Ɛsɔwɔ́.” ¹⁴ Ne bɔ́ó bee abi álú né mfaánebuú áfyɛ mandeé pópó, ayi akpeage, ákwyyé áji ne eshyɛ́ ndeé. Ajwólé né mfaá mpɔ́ mekagala eyi elú pópó ákwɔ́lege ji. ¹⁵ Aparanja ayi achyaá atane ji né meno. Asele nyɛ elé aparanja

yina ne ammyɛ ne bɔɔ malɔ mme meko apwɔ ɛbwɔ. Agbarege nyɛ ɛbwɔ ne amu matomato, Ne aɲamege nyɛ manaá umpomé né mmu ɛjya mmi nnó áɲame manaá matane wyeé, ne ɛjya ɛwéna ɛtɛne mbaá metɔɔ usɔɔ ɛsɔwɔ Muú Apwɔɔ amu. ¹⁶ Asa mabɔ né ndeé ɛyi elú ji mmyɛ ne melú ɛwé ɛkweré ɛna geka wuú áké, “Mfwa ayi abɔɔ afwa ako ne Ata ayi abɔɔ bɔ Ata ako.”

¹⁷ Ne ngé ɛkiénné ɛsɔwɔ fɔ ndere ɛtɛne né mfaá ɲmɛ, ɛkú kenké ɛké denwɔné déko ɛti délyɛnege té mfaá ufɔɔ ufɔɔ denwɔne ɛtiré dényéé uɲkwɔ unó “Chwóge dénywere mbaá ama, dényɛ gekpékpégé ɛpaá ɛwé ɛsɔwɔ ágbarege nyɛ. ¹⁸ Chwóge dényé uɲkwɔ afwa, ákpakpa bɔɔ bee ne bɔɔ bee, mpɔ mekagala ne bɔɔ abi ákɛne né mfaá ɛji. Chwóge dényɛ uɲkwɔ bɔɔ ako, afwɛ ne abi álá ápɔ afwɛ, ne bɔɔ abi aɲea gemɛ ne abi álá aɲea gemɛ wɔ.”

¹⁹ ɛjógé mbɔ, ngé menya mebo ayi atane né mmu ɛbɛé mega, ne afwa mme ako ne bɔɔ bee bwɔ ánywere mbaá ama nnó ammyɛ bee ne muú ayi ákɛne mfaá mpɔ mekagala yimbɔ pópó ne bɔɔ bee abi. ²⁰ Yémbɔ ápyɛ menya mebo yimbɔ chónchó ne muú ɛkpávɛ gebyɔ, ji ayi apyé ufelekpa né mbɛ ushu menya mebo yimbɔ. Ufélekpa bina ne ji aselé abwólé bɔɔ abi awyaá gelogé menya mebo yimbɔ ne ánógé meló uka wuú. Ne áfome menya mebo yimbɔ ne muú ɛkpávɛ gebyɔ né mmu gepyɛge mewɛ ɛwé ɛlúlɛ ne genó ɛyi ákuú nnó sɔlfɔ. ²¹ Ne muú ayi ajwólé mfaá mpɔ mekagala ayi pópó, ase aparanja ayi atane né meno wuú awá bɔɔ abi álaá, denywɔne déko, dényé menya uɲkwɔ bɔɔ bimɔ kaka dépwa.

20

Afyε danchomeló deno aηme dεle

¹ Ne ngé ekiénné Eσωω ndere etane né mfaánebuú εshulege mme. Egbaré né εbwω wuú agbωgωlo gepyεé eyi geláge pó ne kwyakwya ne gekpekpege mkpókávé. ²⁻³ Ekiénné εwémbo, εpye gekwenege mmyω ayi ákuú ji nnó dragon ji ne ákuú nnó danchomeló ne satan εwe ji, εbwεé εfome né mmu gepyεé eyigémbo, εgbe meno gepyε eyigémbo εdyε εwu. Danchomeló álá né mmu né aηme dεle. Apye mbω nnó ji agegé sé meti εwé ji abwólége bωó mme. Ne dεle aηme yina akógé, abωó manlyaá ji né maá mboó gébé.

⁴ Ne nké mmágé pé, ngé uluω gefwa, ne bωó abi ajwólé wyε. Bωó bina elé abi Eσωω achyεé εbwó εbwōnyε nnó ágbárege gefwa. Ne ngé ntó mandoó bωó abi áwáné εbwó gétúgé ágaregé wáwálé ayi Jisωs aléré né genó eyi ji agaré ne mekomejωó Eσωω. Bωó bina ne álú bωó abi álá nógé fó menya mebo yimbo yé εbé lé meló uka wuú. Ne yé geloge menya yimbo εbwó ákáme fó nnó ása geji né mampwε bwó yé né amu bwó wó. Eσωó apye εbwó ákwilé né negbo ágbaré gefwa ne Kras né aηme dεle. ⁵ Gé ndo mbε ayi Eσωω apyεé bωó akwilé né negbo na. (Ne bωó abifo ntó abi ágbóo, Eσωω apye fó εbwó ákwilé né negbo wó, kpaá té dεle aηme yina ábyeé.) ⁶ Metωó megomεgō εbe ne bωó abi Eσωω ajyaá, εbwó abi ji apye nyε ákwilé né negbo né ndo ayi mbε, ayi ji apyεé nyε bωó ákwilé né negbo. Eσωω ajya εbwó nnó ábé bωó bií ne εbwó ágboó fó negbone ndo εpeá. Abεé nyε elé ampyεé upε mbaá Eσωω ne Kras, ne εbwó ágbárege nyε gefwa ne ji né aηme dεle.

Ἐσωθῶ ἀπῶθ danchῶmeló

⁷ Ne ἠημε dele ayina akoóge, Ἐσωθῶ aferege nyε danchῶmeló né denῶ etiré abῶ afyεé ji. ⁸ Atanege, akené nyε abwῶlege bῶó né malῶ mme meko. Akuú umε malῶ áyina nnó Gῶg ne Magῶk. Danchῶmeló anywerege nyε ebwῶ ako né mbaá ama, nnó ammyε bee. Ne bῶó abi ámmmyε nyε ummyε bina ájame nyε eké gesῶóge mbale nnyi. ⁹ Atanege nyε né malῶ mme meko, anῶ mbaá ayi bῶó Ἐσωθῶ ánywere. Mbaá yimbῶ elé melῶ kpaá ewé Ἐσωθῶ agboó ne ewú. Anῶgé melῶ ewémbῶ mme, mewε etanege nyε né mfaánebuú elwε ebwῶ ako ásῶó. ¹⁰ Ne afomege nyε danchῶmeló muú abwῶlé ebwῶ né mmu gepyεgé mewε ewé elúlé ne genó eyigé ákuú nnó sῶlfῶ. Mbaá yina ne abῶ áfome menya mebo ne muú ekpῶvé ayi gebyῶ. Ne ebwῶ áwuú nyε ubale wyε utuú ne ηῶmese τε kwyakwya τε kwyakwya.

Ἐσωθῶ asῶ kwyakwya mpa

¹¹ Ne ngé gekpékpégé geluῶgé gefwa eyi gélú pῶpῶ ne muú ayi ajwῶlé mfaá. Ne mfaánebuú ne mme áseé né mbε ushu wuú yé muú agé sé ebwῶ wῶ. ¹² Ne ngé ntó bῶó ako abi abῶ ágboó, abi áηea gemε ne abi álá ηea gemε wῶ. Ebwῶ ako atené né mbε geluῶge gefwa eyigémbῶ. Ne anene bῶ ηwε, anene nto ηwε ayifῶ ayi awyaá mabῶ bῶó abi ábῶó nyε geηwá eyi gélágé byé. Ne muú ayi ajwῶlé, akwῶlé dépῶ etiré bῶó bina abῶ ápyεé ndere ásámé né mmu bῶ ηwε, asῶ mpa bwῶ. ¹³ Ne ebεé mega elyaá bῶó abi abῶ ánómé wyε átané átené ne geluῶge gefwa. Wyεmbῶ ntó ne negbo ne melῶ áwuú bῶó, ályaá áwuú bῶó átané átené né geluῶ

gefwa eyigémbò. Ne muú ayi ajwólé mfaá geluógé gefwa akwòle dépò etiré bwó ábò ápye, asò mpa bwó. ¹⁴ Apyégé mbò ákpa negbo ne melò áwuú bòò aḡme né mmu gepyége mewε. (Gepyégé mewε εwéna élé negbo né ndò εpea.) ¹⁵ Ne yéndémuú ayi mabò amií malá pò né mmu ḡwe ayi awyaá mabò bòò abi abòò nyε geḡwá eyi gélagé byé afomege ji né mmu gepyége mewε.

21

Esòwò akwyéé mme ayi meké ne mfaánebuú ayi meké

¹ Epyegembò, ngé mfaánebuú ayi meké ne mme ayi meké. Mfaánebuú ayi mbe ne mme ayi mbe chónchó ne εbeé mega ápó sé. ² Ne ngé ntó melò ukpea εwé ákuú nnó Jerosale ayi meké ndere átane né mfaánebuú mbaá Esòwò ashulege áchwòò. Akwyéé εwú ndere mendée neba akwyégé menyammyε agilé menò wuú. ³ Ne nwú meko muú fò, atane né geluógé gefwage Esòwò ajógé keḡké aké, “Nana Esòwò achwó jwólé ne akwaá. Ji ajwólé nyε ne εbwó, ne εbwó ntó ábeé nyε bòò bií. Esòwò jimboò abeé nyε ne εbwó ne abeé nyε ntó Esòwò bwó. ⁴ Ji atilé nyε εbwó manse ako né ame. Negboò nebeé nyε sé, ne bòò abeé nyε sé ne mesome, εbwó álili nyε sé, ne yé ubalé áwuú nyε sé néndé unò bi ukwene ukoó mé.” ⁵ Ne muú ayi ajwólé né mfaá geluóge gefwa ajóò aké, “Wúgé, nana mpyε unò ukó ulaá uke.” Ne ama ajóò ne me aké, “Sa unò bina mme néndé mekomejóò eyina élú wáwálé, nerege metóò nnó unò bi ájóò upyεé nyε.” ⁶ Ama ajóò ne me aké, “Nnere yéndégenó, me ne nlú muú mbe ne ayi kwyakwya, unò uko

ulɔ́ ne me ne ukwyagɛ ne me. Ne yéndémuú ayi mmwɔ́lé manaá ɛpyɛ ji, nchyege ji manaá anyú ɛwé álá achyege fɔ́ ŋka. Manaá ami mbɔ matanege né embu nnyi ɛwé ɛwyaá manaá ami machyege geɲwá. ⁷ Ne yéndémuú ayi ammyɛ apwɔ́ gabo, me nchyege nyɛ ji unó bina. Me mbeé nyɛ ɛsɔwɔ́ wuú ne ji ntó abeé nyɛ maá wá. ⁸ Yémbɔ, bɔ́ abɪ áfɔ́ mampyege unó bi me nkɛlege, abɪ áshyá mamfyɛ metɔ́ ne me, abɪ áchɔ́ menyammyɛ bwɔ́ ne gabo, abɪ awané bɔ́, abɪ anane manané tametame, abɪ anyeé mafó, abɪ ánógé aló uka, ne bɔ́ akó abɪ ábyɔge gebyɔ́ ákpane nyɛ ɛbwɔ́ áfome mmú gepyɛge mewɛ ɛwé ɛlúlɛ ne genó ɛyi ákuú nnó sɔ́fɔ́. Gepyɛge mewɛ ɛwéna ɛlé negbone ndɔ́ ɛpea.”

Jɔn ama age melɔ́ Jerosale ɛwé meke

⁹ Ne ekiénné ɛsɔwɔ́ ɛma, né geluage makiénné ɛsɔwɔ́ akénéama ayi agbaré ukú ɛfwyale ukénéama ɛchwɔ́ ɛjɔ́ ne me ɛké, “Chwɔ́ me nɛrege nyɛ wɔ́ mendée neba, mendée ayi Maá ɛgɔɲme ábáne nyɛ.” ¹⁰ Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ me mmyɛ ne ekiénné ɛsɔwɔ́ ɛwémbɔ́ ɛkpa me mfé né mfaá mekwɛ ɛwé ɛɲɔge dɔ́, ɛɛré me melɔ́ Jerosale ɛwé ɛlú melɔ́ ukpea ndɛre ɛtané mbaá ɛsɔwɔ́ né mfaánebuú ɛshulege mme. ¹¹ Geɲgbɔ́gé ɛsɔwɔ́ gegénege wyéé manémané, ne melɔ́ ɛwémbɔ́ ɛshwánege ntó ɛké mataá malómaló ayi ákuú nnó jasper. ɛgénege ɲanéɲané ɛké makankoma. ¹² Gebame ɛyi geɲɔ́gé genɔ́ melɔ́ ɛwémbɔ́ mme. Gebame ɛyigémbɔ́ gewya mano gebame áfyanéápeá. Né mano gebame yimbɔ́ makiénné ɛsɔwɔ́ áfyanéápeá áténé wyɛ ábáme. Né mano gebamé yimbɔ́ ntó ása mabɔ́ matoó bɔ́

Isrɛli áfyanéápeá wyéé. ¹³ Mano gebamé yina, áléé álú né egbe ebwɔnye, áléé álú né egbe ebwɔbe, áléé álú mbe ne áléé álú meso. ¹⁴ Aténé gebamé eyigémbɔ né mfaá mabɔmé áfyanéápeá. Asa mabɔ áhgbá Maá egɔhɛ áfyanéápeá né mabɔmé yina. ¹⁵ Ne ekiénné Ɛsɔwɔ ewé ebɔ ejóggé mbɔ ne me, egbaré meto ewé amɛge unó wyéé, akwyéé ewú ne gul. Ɛlé meto ewémbɔ ne ewú ebɔ emɛgé melo kpaá ewémbɔ. Ɛmɛé makwɔ́ gebamé chónchó ne manombi. ¹⁶ Metyéé melo ewémbɔ ne unalé úlú wyɛ janja. Ekiénné Ɛsɔwɔ ewémbɔ emɛé melo ewémbɔ ne meto ewé egbaré, metyéé melo ewémbɔ elú ñkpa neke dele ne geba. Wyɛmbɔ ntó ne unalé ne unjógé melo ewémbɔ úlú. ¹⁷ Ekiénné Ɛsɔwɔ ewémbɔ, emɛé ntó unjoge gébamé eyigémbɔ, gelú matyéé amu usaá uléé meso ekéné ndere akwaá ámɛge unó. ¹⁸ Aténé gébamé eyigé na ne mataá malómáló ayi ákuú nnó jaspera. Ne yéndégenó né melo ewémbɔ ákwyɛ geɟi ne gul. Gul yimbɔ ápó ne deba, ne agɛnege eké ɛféé. ¹⁹ Ne mabɔmé ayi átene gébame eyigémbɔ né mfaá, ákwyéé áji ne mataá ñka ufóufó. Ntaá né mbe eniné aló manténe mabɔmé yimbɔ nékámege nnó jaspera, eníne gbeé mataá apea nékámege safaya, eníne negbeé áléé nékámege áget, eníne négbeé áni nékámege émérá. ²⁰ Ɛni négbeé mataá átá nékámege ɔni, ɛni négbeé akené nékámege kánelyan, ɛni négbeé akénéama nékámege krisolite, ɛni negbeé aneé nékámege berin, ɛni negbeé aneéneama nékámege tɔpas, ɛni negbeé afyaá nékámege krisopreis eníne negbeé afyaneama nékámege jacint, ne eníne negbeé áfyanéápeá nékámege

ametis. ²¹ Mano gébámé ayina áfyaneápeá ákwyéé áji ne mataá ñka áfyaneápeá ayi ákamege nnó pels, ne ákwyéé yéndé meno gébámé ne pel ama, ne ákwyéé metó melo ewémbó ne gul. Ayi alá pó ne deba, ne agéne eké eféé.

²² Ne ngé fó echa ure Esowó né melo ewémbó wó néndé, Ata Esowó jimbóó Muú Apwóó amu ne Maá egòñme ne álú echa ewémbó. ²³ Melo ewémbó ekelege sé nnó ñme yé ebe elé mfaá agénege wyéé néndé genjgboge Esowó ne gelú mewé ewé egénege wye ne etulekan wuú elé Maá egòñme. ²⁴ Bóó malo mme meko ákené nyé né mmu genjgbó eyigémbó. Ne afwa mme achwóó nyé ne ñgó bwó né melo ewémbó. ²⁵ Mano gebamé eyigé na, ábéé fuú yéndégébé, néndé utuú ugilé fó wyéé. ²⁶ Ne ebwó áchwóó nyé ne ñgó ne énogé bóó malo mme meko né melo ewémbó. ²⁷ Yémbó, yéndégenó eyigé gélágé pó pópó né mbe ushu Esowó, gékpené fó né melo ewémbó, yé muú ayi apyéé depó debodebo yé ebe elé muú gebyó akpené fó wye. Ekosé bóó abi mabó bwó malu né mmu ñwe Maá egòñme ayi asamé mabó bóó abi abóó nyé genwá eyi gélágé byé ne ákpené wye.

22

Ebéé ewé ewyaá manaá ami machyge genwá eyigé gélágé byé

¹ Ne ekiénné Esowó ewémbó, eléré me ntó ebéé ewé ewyaá manaá ami machyge genwá eyi gélágé byé, magenege eké eféé meke. Ebéé ewémbó etanege né geluoge gefwage Esowó ne maá egòñme.

² Eshúlege ejyé né metó melo ewémbó. Né yéndé

εγβε εβεέ εwένα, unós ebi uchyege γεηwά úlú wye. Unós ebimbɔ uwame umpomé ndɔ εfyánεpeá né ημε. Ne yéndé mfaá uwomé ndɔ gama. Ne bya unós ebimbɔ úlú uka ebi ápye bós mameé né mme meko átoógé. ³ Ne yéndégenó eyigé Εσωwɔ áleré geji ukwekwe amu gebéé fɔ né melɔ εwémbo.

Ne geluoge gefwage Εσωwɔ né maá εgɔηme gebéé nye wye ne bós utós bíí ánógé nye ji. ⁴ Αγενέ nye ushu Εσωwɔ, asamé nye ntó mabɔ míí né mampwe bwó. ⁵ Utuí ugilé fɔ né melɔ εwémbo. Ne bós abi álú wye ákelégé sé γεηbɔ εtulékáη ne ημεé néndé Ata Εσωwɔ ne abéé nye γεηgbógé εbwó. Ne εbwó ágbarége nye gefwa té kwyakwya ne kwyakwya.

Jisɔs aké ji amagé chwó nye fa mme

⁶ Ne ekiénné Εσωwɔ εwémbo εma εjós ne me eké, “Mekómejós eyina elú wáwálé kámege ne εji. Ata Εσωwɔ muú achyege mendoó mbaá bós ekpávε bíí atɔ ekiénné wuú nnó εchwó εleré baá utós bíí unó bi uchwó upyé.”

⁷ Ne Jisɔs aké, “Wúgé, εla gachyéé me nchwós. Metós megɔmegɔ εβε ne bós abi ápye unó bi ásamé né mmu ηwe yina ebi upye nye nana ne meso gébé.”

⁸ Me Jɔn nlú muú ayi nwuú, ne ngené unó bina uko. Nwúgé ne ngége unó bina nkwe uwya mme né mbe ushu ekiénné Εσωwɔ εwé εleré mbɔ me unó bina nnó me nógé εwú. ⁹ Yémbo εjós ne me eké, “Ōpyegé fɔ mbɔ, me ntó nlú élé muú utós Εσωwɔ wye ndere wɔ ne ate ηηme bye abi álú bós ekpávε Εσωwɔ ne abifɔ ako abi ábélege mekomejós ayi ásámé né ηwe yina. Nógé lé Εσωwɔ.” ¹⁰ Εma εjós eké, “Ōbigé fɔ mekomejós yina, ayi ásámé né mmu ηwe yina

ayi agarége unó bi upyéé nye nana né ebí upye nye meso gébé, néndé gébé eyigé unó bina upye nye gélá kwókwólé. ¹¹ Nɔere elúmbɔ, yéndémuú ayi ápyéé gabo, ápyegé wye gabo wuú. Ayi ápyéé ukwenkwe unó ápyegé wye ukwenkwe unó, ayi ápye genó eyi gélú cho ápyegé wye genó eyi gélú cho ne ayi álu pópó ábéé wye pópó.”

¹² Jisɔs ama ajó aké, “Gegé, ɛla gachyéé me nchwó. Nké nchwó, nchwó ne nsa ayi nchyege yéndémuú nɔere ji apye utó. ¹³ Me ne nlú genóge mbe ne eyigé kwyakwya, muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko uló ne me, ne ukwyage ne me.”

¹⁴ “Metó megámegɔ ebéé ne bó abí áshwɔne mawulé bwó akpea pópó. Ebwó ne ɛsɔwɔ achyege nyé ebwɔnye nnó ákoó né meno gébamé ákre né melo ewémbɔ ányé umpomé genó eyigé gechege geɲwá eyi gélágé byé. ¹⁵ Bó abí alá ákrene fɔ né melo ewémbɔ elé bó abí álu eké bɔ mammye, bó abí ányé mafoó abí ánane manané tametame, abí áwane bó, abí ánógé aló uka, abí ábyɔge gebyɔ ne bó débwalé.

¹⁶ “Ne me Jisɔs ntɔ ekiénné wa nnó echwó egaré enyú unó bina né machomele bó ɛsɔwɔ. Me nlú mpyáne mfwa Devid, me nlú ntó eké membe ayi agenege né gejejegé bíí.”

¹⁷ Ajógé mbɔ, Mendoó ɛsɔwɔ ne Mendée maá egɔɲme áké, “Chwó Ata Jisɔs.” Ne yéndémuú ayi awuú mekomejó yina, abɔ manjó ntó nnó “Chwó.” Ne yéndémuú ayi mmwólé manaá epyéé ji, achwó ne yéndémuú ayi aklege achwó anyú manaá ami machyege geɲwá ewé alá chyegé ɲka.

Kwyakwya mejó

18 Ne me Jɔn nkwelege mbeé mbaá yéndemuú ayi áwuú mekomejɔ́ ayi asamé né mmu ηwe ayina. Mekomejɔ́ yina ayi agarege unó bi upyεé nye nana ne εbi upyε nye meso gébé nnó, “Muú ayi agbεge genó εyigé chá né unó bi ásamé né ηwe yina, Εσωω agbεgé nye ntó εfwyale wuú ne ufɔ́ mameé ukeneama εbi ásamé né ηwe yina. 19 Ne yéndemuú ayi aferege genó né unó bi ásamé né ηwe yina ayi agaré unó bi upyε nye nana ne εbi upyε nye meso gébé, Εσωω ntó aselé nye uto εbi abó achyεé ji nnó akpé ne melɔ ukpea εwémbo ányé umpomé genɔ́ εyi géchyége genwá εyi gélagé byé, ndere asamé né ηwe yina.”

20 Ne muú ayi agarége unó bina aké, “Wáwálé εlá gachyεé me nchwɔ́.”

Jɔn aké, Amen, chwó Ata Jisɔs.

21 Nnenémmye nnó Ata Jisɔs álérégé bɔ́ Εσωω ako galógáló.

Ν_{WE} menomenyεέ mekέ
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d773c38c-82ca-51fa-b995-6754070ca57e